

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kibővített ötödik tanács)

2007. május 3.*

A T-357/02. sz. ügyben,

a **Freistaat Sachsen** (képviseli: T. Lübbig ügyvéd)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: V. Kreuzsitz és J. Flett, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

a Németország által tervezett támogatási programra – „Program kis- és középvállalkozásoknak – A szászországi vállalkozói teljesítőképesség javítása” – 1. (coaching), 4. (vásárokon és kiállításokon való részvétel), 5. (együttműködés) és 7. formatervezés-támogatás) alprogramok – vonatkozó, 2002. szeptember 24-i 2003/226/EK bizottsági határozat (HL 2003, L 91., 13. o.) 2. cikke második bekezdésének, valamint 3. és 4. cikkének a megsemmisítése iránt benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: német.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA

(kibővített ötödik tanács),

tagjai: M. Vilaras elnök, E. Martins Ribeiro, F. Dehousse, D. Šváby és K. Jürimäe bírák,

hivatalvezető: C. Kristensen tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. március 21-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

- ¹ Az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében:

„Ha e szerződés másként nem rendelkezik, a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.”

2 Az EK 87. cikk (3) bekezdése értelmében:

„A közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető:

a) az olyan térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott támogatás, ahol rendkívül alacsony az életszínvonal vagy jelentős az alulfoglalkoztatottság;

[...]

c) az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben;

[...]”

3 A KKV-k [kis- és középvállalkozások] támogatási programjainak gyorsított engedélyezéséről és a létező programok módosításairól szóló, 1992. július 2-i bizottsági közlemény (HL C 213., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 71. o., a továbbiakban: a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény) megállapítja:

„[...]

Elvben a Bizottság nem fogja ellenezni az [EK] [88.] cikkének (3) bekezdése szerint bejelentett új vagy módosított létező támogatási programokat, ha a következő feltételeknek megfelelnek:

1. új támogatási programok, kivéve a különleges közösségi politikákról szóló nyilatkozatok [...] hatálya alá tartozó ipari ágazatokat támogatókat, valamint a mezőgazdasági, halászati, szállítási és szénipari ágazatok támogatásait.

A programokat kis- és középvállalkozásokra kell korlátozni [...]

A programoknak a következő feltételek egyikének is meg kell felelniük:

[...]

Minden, a Közösségen belüli kereskedelembe végzett exportra vonatkozó támogatást vagy működési támogatást kizárnak az eljárásból;

2. a Bizottság által előzőleg jóváhagyott létező támogatási programok módosítása, kivéve azokat a konkrét eseteket, ahol a Bizottság az engedélyezést szigorúan az akkor bejelentett időszakokra, költségvetésre és feltételekre korlátozta.

A módosítás a következők bármelyikére vonatkozhat:

- időbeni meghosszabbítás a költségvetési források növelése nélkül,

- a költségvetés növelése az eredeti összeg 20%-áig, meghosszabbítás nélkül,

- időbeni meghosszabbítás a költségvetés növelésével az eredeti összeg 20%-áig,

- a program alkalmazási feltételeinek szűkítése.

[...]

A Bizottság a bejelentésekről 20 munkanapon belül határoz.”

- 4 A regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás (HL 1998. C 74., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 226. o., a HL 2000. C 258, 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 377. o. szerint módosítva, a továbbiakban: a regionális támogatásokról szóló iránymutatás) az „Alkalmazási kör” című 2. pontban előírja, hogy azt a Bizottság a Szerződés II. mellékletében felsorolt mezőgazdasági termékek termelésétől, feldolgozásától és forgalmazásától, valamint a halászatból és a szénipartól eltekintve valamennyi gazdasági ágazatban nyújtott regionális támogatásra alkalmazza.

- 5 Ami a működési támogatásokat illeti, a regionális támogatásokról szóló iránymutatás többek között kimondja:

„4.15. A társaságok folyó kiadásainak csökkentéséhez nyújtott regionális támogatás (működési támogatás) általában tilos. Kivételes esetben azonban az [EK] 87. cikke (3) ekezdésének a) pontja szerinti eltérésre jogosult térségekben lehet ilyen

támogatást nyújtani, feltéve, hogy azt a regionális fejlődéshez történő hozzájárulása igazolja, valamint jellege és mértéke arányos a támogatással orvosolni kívánt hátrányokkal [...]. A tagállam feladata az esetleges hátrányok létét bizonyítani és azok fontosságát felmérni. A működési támogatást időben korlátozni és fokozatosan csökkenteni kell.

[...]

4.17. A tagállamok közötti export [...] elősegítésére szánt működési támogatás nem engedélyezett.”

- 6 Az EK-Szerződés [88.] cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o., a továbbiakban: állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet) meghatározza az azon hatáskör gyakorlására vonatkozó eljárásokat, amellyel a Bizottság az EK 88. cikk értelmében rendelkezik annak eldöntésére, hogy az állami támogatás a közös piaccal összeegyeztethető-e.
- 7 Az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 2. cikkének (2) bekezdése az új támogatás bejelentésére vonatkozóan a következőképpen rendelkezik:

„A bejelentésben az érintett tagállam megad minden szükséges információt, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára a 4. és 7. cikk szerinti határozat meghozatalát (a továbbiakban: »teljes bejelentés«).”

- 8 Az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikke úgy rendelkezik, hogy a Bizottság valamely új támogatás bejelentését megvizsgálja közvetlenül annak kézhezvétele után, és az előzetes vizsgálatot követően vagy azt állapítja meg határozatban, hogy a bejelentett intézkedés nem valósít meg támogatást (az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkének [2] bekezdése), vagy úgy határoz, hogy nem merült fel kétség a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően (az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkének [3] bekezdése), vagy hivatalos vizsgálati eljárás kezdeményezéséről dönt a bejelentett intézkedéssel kapcsolatban (az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkének [4] bekezdése). E határozatokat „két hónapon belül kell meghozni, amely határidő a teljes bejelentés kézhezvételének időpontjától kezdődik. A bejelentés akkor tekinthető teljesnek, ha annak kézhezvételétől számított két hónapon belül, vagy a kért kiegészítő információk átvételétől számított két hónapon belül a Bizottság nem kér további információt.[...]” (az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkének [5] bekezdése).
- 9 Az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikke (6) bekezdésének értelmében:

„Amennyiben a Bizottság nem hozott határozatot [az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikke] (2), (3) vagy (4) bekezdésének megfelelően [az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikke] (5) bekezdésében megállapított határidőn belül, úgy kell tekinteni, hogy a támogatást engedélyezte. Az érintett tagállam bevezetheti a kérdéses intézkedéseket, miután erről a Bizottságot előzetesen értesíti, hacsak a Bizottság az értesítés kézhezvételét követő 15 napon belül nem hoz e cikk szerint határozatot.”

- 10 Az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 5. cikke (3) bekezdésének rendelkezése szerint:

„A bejelentést visszavontnak kell tekinteni, ha a kért információt az előírt határidőn belül nem nyújtják be, hacsak a határidőt – lejárta előtt – a Bizottság az érintett tagállam hozzájárulásával nem hosszabbította meg, vagy az érintett tagállam kellően indokolt nyilatkozatában nem tájékoztatja a Bizottságot arról, hogy a bejelentést

teljesnek tekinti, mivel a kért kiegészítő információk nem hozzáférhetők, vagy azokat már benyújtották. Ez esetben a 4. cikk (5) bekezdésében említett határidő a nyilatkozat kézhezvételét követő napon kezdődik. [...]"

- 11 Az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos fajtáira történő alkalmazásáról szóló, 1998. május 7-i 994/98/EK tanácsi rendelet (HL L 142., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 312. o.; a továbbiakban: felhatalmazási rendelet) azon hatáskörrel ruházta fel a Bizottságot az 1. cikke (1) bekezdése a) pontjának i) alpontjában, hogy az EK 87. cikknek megfelelően kinyilváníthatja, hogy a kis- és középvállalkozások javára szóló támogatások bizonyos körülmények között összeegyeztethetők a közös piaccal, és ezért nem tartoznak az EK 88. cikk (3) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség hatálya alá.
- 12 Az EK-szerződés 87. és 88. cikkének a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokra történő alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 70/2001/EK bizottsági rendelet (HL L 10., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 141. o.; a továbbiakban: KKV-mentesítési rendelet) meghatározza azon feltételeket, amelyeknek a kis- és középvállalkozások részére nyújtott egyedi támogatásoknak és támogatási programoknak meg kell felelniük ahhoz, hogy az EK-Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése szerint összeegyeztethetők legyenek a közös piaccal, és az e feltételeknek eleget tevőket mentesíti az EK 88. cikk (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség alól.
- 13 Az említett rendelet azonban a (4) preambulumbekkezdésben a következőt állapítja meg:

„Ez a rendelet nem érinti a tagállamoknak a kis- és középvállalkozások részére nyújtott támogatások bejelentésére vonatkozó lehetőségét. Az ilyen bejelentéseket a Bizottság különösen az e rendeletben foglalt kritériumok figyelembevételével értékeli. E rendelet hatálybalépésének napjától a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásról szóló iránymutatást hatályon kívül kell helyezni, mert annak helyébe ez a rendelet lép.”

A jogvita alapját képező tényállás

1. Közigazgatási eljárás

- 14 Freistaat Sachsen gazdasági és munkaügyi minisztériuma a kis- és középvállalkozások javára a vállalkozások teljesítményének javítására irányuló, első ízben 1992-ben elfogadott programjának (a továbbiakban: program) keretében a Freistaat Sachsen a szabadfoglalkozásúaknak, valamint a területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező ipari vagy kereskedelmi kis- és középvállalkozásoknak – kérelemre – vissza nem térítendő támogatást nyújt a gazdasági fejlődést előmozdító projektekhez. A programot a Bizottságnak először az EK-szerződés 93. cikke (3) bekezdése (jelenleg EK 88. cikk [3] bekezdése) alapján a Németországi Szövetségi Köztársaság állandó képviselőjének 1992. július 3-i levelében jelentették be. A Bizottság 1992. szeptember 30-i levelében engedélyezte a programot.
- 15 A program érvényességi idejét többször meghosszabbították, mivel minden egyes hosszabbítással sor került a program módosítására és naprakésszé tételére. A véghezvitt módosításokat az egyes érvényességi időszakok végén jelentették be a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közleménynek megfelelően. Így az egymást követő, 1996. október 26-i és 1998. október 6-i bejelentéseket a Bizottság az 1996. április 3-i, illetve 1998. november 12-i levelével hagyta jóvá. Az 1998. október 6-án bejelentett és 1998. november 12-én jóváhagyott támogatási intézkedés 2000. december 31-én járt le (Freistaat Sachsen Hivatalos Lapja, 1999. április 8-i 14. szám, 289. o.).
- 16 A Németországi Szövetségi Köztársaság a Bizottsághoz 2001. január 3-án érkezett, 2000. december 29-i levelében az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján a program új változatába illeszkedő hat alprogramot jelentett be. A bejelentés a program érvényességi idejének a 2001. január 1-jétől 2005. december 31-ig terjedő öt éves

időszakra vonatkozó újbóli meghosszabbításának elérésére irányult. A bejelentés a korábbi bejelentésekhez hasonlóan a Bizottság által a gyorsított eljárásra előírt formanyomtatvánnyal történt.

- 17 2001. január 12-én a Bizottság elfogadta a KKV-mentesítési rendeletet, amelyet a tervezet szakaszában a tagállamok képviselőiből álló, és a felhatalmazási rendelet 7. cikke alapján létrehozott állami támogatások tanácsadó bizottságában vitattak meg. A KKV-mentesítési rendelet a 10. cikkének megfelelően a Hivatalos Lapban való közzétételét követő 20. napon, azaz 2001. február 2-án, a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közleményben előírt 20 munkanapos határidő lejárta után két nappal lépett hatályba.
- 18 2001. február 5-i levelében a Bizottság közölte, hogy nem tudja a támogatási programot a gyorsított engedélyezési eljárás keretében engedélyezni. A Bizottság arra kérte a Németországi Szövetségi Köztársaságot, hogy közölje vele, „hogya »soft aid«-del támogatott tevékenységek összeegyeztethetők-e a [KKV-mentesítési rendelettel], vagyis hogy a támogatásnak az érintett bejelentésben előírt mennyiségét le [lehet-e] csökkenteni a mentesítési rendeletben előírt mennyiségre [...]”, és megállapította, hogy „[a]bban az esetben, ha ez nem lehetséges, pontos indoklás szükséges (gazdaságpolitikai értelemben vett szükségesség és összeegyeztethetőség)”.
- 19 2001. március 12-i levelében a Németországi Szövetségi Köztársaság észrevételeket fogalmazott meg, amelyekben bemutatta azon elemzést, amely szerinte igazolja a támogatási program jóváhagyását. A Németországi Szövetségi Köztársaság 2001. március 13-i levelével újra a Bizottsághoz fordult.
- 20 2001. június 1-jei levelével Freistaat Sachsen gazdasági és munkaügyi minisztériuma részt vett az eljárásban, megküldve a Bizottságnak a Németországi Szövetségi Köztársaság által a bejelentési eljárás során hivatkozott érveket támogató észrevételeit.

- 21 2001. június 14-én Berlinben került sor a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Bizottság képviselőinek találkozására.
- 22 A Németországi Szövetségi Köztársaság a KKV-mentesítési rendelet 9. cikkének (1) bekezdésén alapuló, 2001. augusztus 2-i közleményében tájékoztatta a Bizottságot azon döntéséről, hogy 2008. december 31-ig, illetve a bejelentett támogatási tervet engedélyező határozat időpontjáig működteti a bejelentett támogatási programot alkotó hat alprogramot, amennyiben azok megfelelnek a KKV-mentesítési rendelet rendelkezéseinek.
- 23 2001. szeptember 5-én a Bizottság újabb felvilágosítás iránti kérelmet küldött a Németországi Szövetségi Köztársaságnak arra vonatkozóan, hogy fenntartja-e az eredeti bejelentést. A Németországi Szövetségi Köztársaság 2001. október 9-i levélben igenlő választ adott erre a kérdésre.
- 24 A 2001. november 16-i levelében a Bizottság arról tájékoztatta a Németországi Szövetségi Köztársaságot, hogy az „értékesítési társulás” intézkedést, amely a CP 92/01 – Németország külön eljárás tárgyát képezte – mint a negyedik, „együtműködés” című alprogram alkotóelemét, egyesítették a kérdéses támogatási programra vonatkozó eljárással (C 89/01).
- 25 2001. december 11-i levelében a Bizottság közölte a Németországi Szövetségi Köztársasággal a „coaching”, a „vásárokon és kiállításokon való részvétel”, az „együtműködés” és a „formatervezés-támogatás” alprogramok (a továbbiakban: a szóban forgó támogatási program) vonatkozásában az EK 88. cikk (2) bekezdésében előírt eljárás megindítására vonatkozó határozatát (a továbbiakban: a hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozat). A „külgazdasági tanácsadás” és a „környezetgazdálkodás” alprogramokkal szemben viszont a Bizottság semmilyen kifogást nem emelt.

- 26 A Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozatban emlékeztette a Németországi Szövetségi Köztársaságot az EK 88. cikk (3) bekezdésének felfüggesztő hatályára, és hangsúlyozta, hogy a KKV-mentesítési rendelet minden feltételének megfelelő egyedi támogatások összeegyeztethetők a közös piaccal az említett rendelet 3. cikke (1) bekezdésének megfelelően.
- 27 2002. január 21-i levelében a Németországi Szövetségi Köztársaság nyilatkozott az eljárás megindításáról. Ezt követően két másik találkozóra került sor a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Bizottság képviselői között 2002. február 19-én Brüsszelben, illetve 2002. június 10-én Berlinben.
- 28 A hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozatot 2002. február 7-én tették közzé a Hivatalos Lapban (HL C 34., 2. o.). A Bizottság felhívta az érdekelt feleket, hogy terjesszék elő a szóban forgó támogatási programra vonatkozó észrevételeiket. A Bizottság semmilyen észrevételt nem kapott.

2. A megtámadott határozat

- 29 2002. szeptember 24-én a Bizottság elfogadta a Németország által tervezett támogatási programra – „Program kis- és középvállalkozásoknak – A szászországi vállalkozói teljesítőképesség javítása” – 1. (coaching), 4. (vásárokon és kiállításokon való részvétel), 5. (együttműködés) és 7. (formatervezés-támogatás) alprogramok – vonatkozó 2003/226/EK határozatot (HL 2003. L 91, 13.o., a továbbiakban: megtámadott határozat).

30 A megtámadott határozat rendelkező része a következőképpen szól:

„1. cikk

A kis- és középvállalkozások javára szóló program – A [...] vállalkozói teljesítőképeség javítása „coaching”, „vásárokon és kiállításokon való részvétel”, „együttműködés” és „formatervezés-támogatás” négy alprogramja az EK [...] 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül.

2. cikk

Amennyiben az 1. cikkben hivatkozott négy alprogram nem esik a 70/2001 [...] rendelet alkalmazási körén kívül, és nem haladja meg az említett rendeletben megállapított támogatási intenzitást, a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthetők az EK [...] 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja [alapján].

Amennyiben a négy alprogram olyan támogatásokat ír elő, amelyek ki vannak véve a 70/2001 [...] rendelet hatálya alól, és meghaladják az említett rendeletben megállapított támogatási intenzitást, összeegyeztethetetlenek a közös piaccal.

3. cikk

Amennyiben az 1. cikkben hivatkozott „együttműködés” alprogram működési támogatásokat ír elő, összeegyeztethetetlen a közös piaccal.

4. cikk

Németország csak akkor jogosult az 1. cikkben említett négy alprogram végrehajtására, miután megfeleltette azokat a jelen határozatnak.

5. cikk

Németország a jelen határozat közlésétől számított két hónapon belül tájékoztatja a Bizottságot az annak való megfelelés érdekében általa hozott intézkedésekről.

6. cikk

A jelen határozat címzettje a Németországi Szövetségi Köztársaság.”

Az eljárás és a felek kérelmei

- 31 A felperes az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. december 4-én benyújtott keresetlevelével a jelen keresetet indította.
- 32 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (kibővített ötödik tanács) egyrészt pervezető intézkedések keretében felszólította a feleket, hogy írásban válaszoljanak bizonyos kérdésekre és nyújtsanak be dokumentumokat, másrészt pedig megnyitotta a szóbeli szakaszt. A felek az előírt határidőn belül eleget tettek e kérésnek.

33 Az Elsőfokú Bíróság a 2006. március 21-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előterjesztéseit és az Elsőfokú Bíróság kérdéseire adott válaszaikat.

34 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- semmisítse meg a megtámadott határozat 2. cikkének második bekezdését, valamint 3. és 4. cikkét;
- a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

35 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- utasítsa el a keresetet mint megalapozatlant;
- a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

36 A felperes keresete alátámasztásaként öt jogalapra hivatkozik. Az első jogalap a megtámadott határozat abból eredő alaki jogellenességére vonatkozik, hogy a Bizottság nem alkalmazta a gyorsított engedélyezési eljárást a szóban forgó támogatási programra. A második jogalap a megtámadott határozat azon tényből

eredő anyagi jogellenességére vonatkozik, hogy a KKV-mentesítési rendelet nem volt alkalmazható a jelen esetben. A harmadik jogalap arra vonatkozik, hogy a szóban forgó támogatási program engedélyezhető volt a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatások közösségi keretszabálya (HL 1996. C 213., 4. o.; a továbbiakban: az 1996. évi KKV közösségi keretszabály) alapján. A negyedik jogalap arra vonatkozik, hogy a Bizottság nem gyakorolta a mérlegelési jogkörét a szóban forgó támogatási program vizsgálata során, valamint ebből következően arra, hogy ezzel megsértette az indokolási kötelezettségét. Az ötödik jogalap arra vonatkozik, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a szóban forgó támogatási program ténylegesen vagy potenciálisan torzította a versenyt, valamint ebből következően arra, hogy ezzel megsértette az indokolási kötelezettségét.

1. A megtámadott határozat abból eredő alaki jogellenességére vonatkozó jogalapról, hogy a Bizottság nem alkalmazta a gyorsított engedélyezési eljárást

A felek érvei

³⁷ A felperes először is úgy érvel, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közleménynek megfelelően jelentette be a támogatási programot, és hogy a Bizottság ahelyett, hogy eleget tett volna az abból eredő, 20 munkanapon belül történő határozathozatalra vonatkozó kötelezettségének, megvárta a KKV-mentesítési rendelet hatálybalépését a határozathozatalhoz.

³⁸ A Bizottság azon érvére válaszul, amely szerint az 1992. évi, a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény nem kényszerítő erejű, mivel nem az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet rendelkezéseinek megfelelően fogadták el, a felperes úgy érvel, hogy az említett rendelet a fent említett közlemény elfogadása után hét évvel lépett hatályba, és hogy ez utóbbit nem lehet tehát annak fényében értékelni. Továbbá, bár az állami támogatásokra vonatkozó eljárási

rendelet későbbi a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közleményhez képest, és arra vonatkozóan nem tartalmaz egyetlen szabályt sem, a Bizottság rendszeresen hivatkozik erre az eljárásra az említett rendelet hatálybalépését követő gyakorlata során.

- 39 Másodszor, a felperes vitatja a Bizottságnak a megtámadott határozatban szereplő azon következtetését, amely szerint a gyorsított engedélyezési eljárást nem lehetett alkalmazni, mivel a szóban forgó támogatási program nem volt „létező program”. A gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény 2. pontja előírja többek között, hogy ez az eljárás alkalmazandó a Bizottság által engedélyezett létező támogatási programok módosítása esetén, ha a módosítás „a költségvetés növelésével az eredeti összeg 20%-áig [történő időbeni meghosszabbításra]”, vagy a „program alkalmazási feltételeinek szűkítés[ére] vonatkozik.”
- 40 Ugyanakkor nemcsak megerősítették a szóban forgó támogatási program alkalmazási feltételeit a korábbi intézkedésekhez képest, hanem a Bizottság már két ízben engedélyezte a programot. A felperes szerint a támogatási program tartalmának enyhe, a pusztán időbeni meghosszabbításra és a költségvetés növelésén túli módosítása önmagában nem akadályozza meg a gyorsított engedélyezési eljárás alkalmazását, amint azt egyébként addig a Bizottság is elismerte, amikor 1996-ban és 1998-ban ezen eljárás keretében engedélyezte az eredetileg 1992-ben bejelentett programot meghosszabbító programokat. E körülménynek önmagában meg kellett volna akadályoznia, hogy a Bizottság megtagadja a gyorsított engedélyezési eljárás alkalmazását azon elv alapján, amely szerint tilos, hogy ellentmondjon a saját gyakorlatának, amennyiben ez másokra nézve hátrányos.
- 41 Harmadszor úgy érvel a felperes, hogy még ha a szóban forgó támogatási programot új programnak kellene is tekinteni, a Bizottságnak azt meg kellett volna vizsgálnia, és a gyorsított engedélyezési eljárást követve 20 munkanapon belül határoznia, mivel a határidő mind a létező programokra, mind az új intézkedésekre alkalmazandó. A

felperes egyébként a Bizottsággal ellentétben úgy véli, hogy a szóban forgó támogatási program nem tartalmaz semmilyen exporttámogatást.

- 42 Negyedszer a felperes azt állítja, hogy még ha a szóban forgó támogatási program tartalmazott is exporttámogatást, a Bizottság a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény kívül megvizsgálhatta volna a program ezen részét, míg a rendszer többi, első ránézésre a közös piaccal összeegyeztethetőnek vélt részét az említett eljárás szerint kellett volna megvizsgálni és engedélyezni.
- 43 A Bizottság először is úgy érvel, hogy a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény semmilyen jogot nem biztosít arra, hogy 20 munkanapon belül határoz. E határidő csak bizonyos egyszerű, a megkívánt feltételeknek eleget tevő esetekben hozott kedvező határozatokra alkalmazható.
- 44 A Bizottság továbbá azt állítja, hogy a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény betartása nem képezheti eljárás tárgyát, mivel azt az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet hatálybalépése előtt fogadták el, amelyben az alkalmazandó határidőkre vonatkozó kérdést véglegesen rendezték. A gyorsított eljárás szerinti bánásmód iránti kérelmet tárgyalanná tette az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet, mivel ez utóbbi 4. cikke megfogalmazott egy határidőkre vonatkozó szabályt, és nem írta elő ezen eljárás fenntartását. Azon elv alapján, amely szerint egy későbbi, ugyanolyan vagy magasabb szintű jogszabály megsemmisíti vagy eltörli az ugyanazon ténybeli elemeket szabályozó és ugyanolyan tárgyú, azzal ellentétes korábbi rendelkezéseket, a gyorsított engedélyezési eljárás „elavult”, tehát nem lesz kényszerítő erejű. Még ha a Bizottság *de facto* továbbra is betartja az iránymutatást vagy más olyan közleményeket, amelyek már nincsenek hatályban vagy „elavulttá váltak”, azok nem kötik a Bizottságot.

- 45 Végül a Bizottság tiltakozik a felperes azon érvei ellen, amelyek szerint a szóban forgó támogatási program nem tartotta be a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény által ahhoz megkívánt feltételeket, hogy részesülhessen az ezen eljárás szerint adott engedélyben.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 46 A gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény a második és az utolsó bekezdésében előírja, hogy főszabály szerint a Bizottság nem fogja ellenezni az EK 88. cikk (3) bekezdése szerint bejelentett új vagy módosított létező támogatási programokat, ha megfelelnek az említett közleményben meghatározott bizonyos feltételeknek, továbbá hogy a bejelentésekről 20 munkanapon belül határoz.
- 47 A megtámadott határozatban a Bizottság az (54) preambulumbekkezdésben megállapította, hogy ellentétben a Németországi Szövetségi Köztársaság állításával, a szóban forgó támogatási programot nem a gyorsított engedélyezési eljárás keretében kell értékelni, mivel a jelen esetben alkalmazandó eljárásjogi rendelkezések az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet rendelkezései.
- 48 Először is meg kell állapítani, hogy a Bizottság azon utalással, hogy az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet rendelkezései, és nem a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény rendelkezései az alkalmazandók, hallgatólagosan úgy érvel, hogy az említett közlemény tárgytalanná vált az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet hatálybalépése óta. Ezen álláspont kifejezetten szerepel az írásbeli beadványaiban, amelyekben többek között azt állítja, hogy az említett közlemény „elavult” az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelettel való összeegyeztethetlensége miatt azon okból, hogy az utóbbi 4. cikke megfogalmaz egy határidőkre vonatkozó szabályt, és nem írja elő a gyorsított engedélyezési eljárás fenntartását.

- 49 Továbbá, a Bizottság a megtámadott határozat (54) preambulumbekzdésének 1. pontjában nem azt kívánja bizonyítani, hogy a gyorsított eljárásra vonatkozó közlemény „elavult”, hanem hogy e közlemény nem volt alkalmazható, hiszen az azáltal előírt feltételek nem teljesültek a jelen esetben.
- 50 Végül, kiderül az aktából, hogy a Bizottság nem vitatja a felperes azon állítását, amely szerint továbbra is a gyorsított eljárásra hivatkozott az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet hatálybalépését követően, de annak hangsúlyozására szorítkozik, hogy nem kötik a már hatályos közlemények vagy iránymutatások, akkor sem, ha *de facto* továbbra is betartja azokat.
- 51 Ami először is azon kérdést illeti, hogy az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet elfogadása miatt „elavulttá” vált-e a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény, meg kell állapítani, hogy azon a tényen kívül, hogy e rendelet nem tartalmaz semmilyen erre vonatkozó utalást, csak 2004. április 30-án, vagyis öt évvel a hatálybalépése után tettek közzé a Hivatalos Lapban az állami támogatási politikára vonatkozó egyes dokumentumok elavulására vonatkozóan egy közleményt (HL 2004. C 115., 1. o.; a továbbiakban: az elavult dokumentumokról szóló közlemény), amelyek közé a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény is tartozik. E közlemény harmadik bekezdése ugyanis megállapítja, hogy „a jelen közleménynek az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzététele időpontjától számítva [a Bizottság] többé semmilyen területen nem kívánja alkalmazni a következő dokumentumokat, függetlenül azok jogi helyzetétől: [...] 13. [a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény]”.
- 52 Azt is meg kell állapítani, hogy az elavult dokumentumokról szóló közlemény a második bekezdésében pontosítja, hogy az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 27. cikke alapján elfogadott, a 659/1999 rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 21-i 794/2004/EK bizottsági rendelet (HL L 140., 1., a továbbiakban: az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet végrehajtási rendelete) elfogadását követően az állami támogatásokkal kapcsolatos eljárási kérdésekre vonatkozóan több dokumentum elavulttá vált, „beleértve a gyorsított bejelentéseket”. A gyorsított

engedélyezési eljárásról szóló közlemény – még az elavult dokumentumokról szóló közlemény indokolása szerint is – tehát csak az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet végrehajtási rendeletének elfogadása miatt és azt követően vált elavulttá. E körülmény azon ténnyel magyarázható, hogy utóbbi a 4. cikkében egyszerűsített bejelentési eljárást vezet be a létező támogatások bizonyos módosításaira, amely eljárás lényegében ugyanazokat a feltételeket veszi át, mint amelyeket a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény a 2. pontjában előír (a már engedélyezett támogatási program költségvetésének 20%-os növelése, az említett támogatási programnak a költségvetés növelésével vagy anélkül történő időbeni meghosszabbítása és az engedélyezett támogatási program alkalmazási feltételeinek szűkítése), és amely rövidebb határidőt is ír elő az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkében előírtnál, a jelen esetben egy hónapot, amely alatt a Bizottság köteles az említett eljárás keretében dönteni.

- 53 Egyebekben – ellentétben azzal, amit a Bizottság az írásbeli beadványaiban állított – semmilyen összeegyeztethetlenség nem fedezhető fel az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet – amely a Bíróság 120/73. sz. Lorenz-ügyben 1973. december 11-én hozott ítéletének (EBHT 1973., 1471. o.) 4. pontjából eredő ítélkezési gyakorlatnak megfelelően legfeljebb kéthónapos határidőt állapít meg az általánosan alkalmazandó, rendes bejelentési eljárás szerint bejelentett támogatások előzetes vizsgálati szakaszára vonatkozóan – és a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény között, amely kizárólag a különleges esetekre vonatkozóan, az egyszerűsített bejelentési eljárás keretében ír elő 20 munkanapos határidőt.
- 54 Így meg kell állapítani, hogy a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közleményt csak 2004. április 30-tól, az elavult dokumentumokról szóló közlemény és az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet végrehajtási rendelete közzétételének időpontjától kezdve nem kell alkalmazni.
- 55 Ilyen körülmények között másodsorban meg kell vizsgálni, hogy a Bizottság joggal jelenthette-e ki a megtámadott határozat (54) preambulumbekzdésében, hogy a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény nem alkalmazható a jelen

esetben, mivel a vitatott támogatási program nem minősül sem új programnak, sem létező program módosításának az említett közlemény értelmében.

- 56 Először is, amint az Elsőfokú Bíróság már megállapította, a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény második és utolsó albekezdésének szövegéből kitűnik, hogy még abban az esetben is, ha a támogatási program terve megfelel a 20 munkanapos határidő valamennyi feltételének, a Bizottság csak „főszabály szerint” vállalja, hogy e határidőt követően nem emel kifogást, és így megtartja teljes „döntéshozatali” hatáskörét, azaz az adott esetben hivatalos vizsgálati eljárást indíthat, és ennek alapján végleges megengedő, feltételt megállapító vagy elutasító határozatot fogadhat el (az Elsőfokú Bíróság T-171/02. sz., Regione autonoma della Sardegna kontra Bizottság ügyben 2005. június 15-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-2123. o.] 34. pontja).
- 57 Másodszor, meg kell állapítani, hogy azon feltételeket, amelyeknek a bejelentett támogatási programoknak eleget kell tenniük ahhoz, hogy a Bizottság főszabály szerint 20 munkanapos határidőn belül ne emeljen kifogást azokat illetően, szigorúan kell értelmezni, mivel a gyorsított engedélyezési eljárás a bejelentések rendes vizsgálati eljárásától eltérő jelleggel bír.
- 58 Arra is emlékeztetni kell, hogy a fent említett közlemény 2. pontja alapján valamely létező támogatási programnak a gyorsított engedélyezési eljárás folytán való módosítása vagy a költségvetési források növelése nélküli időbeni meghosszabbítást, vagy a költségvetésnek az eredeti összeg 20%-áig, meghosszabbítás nélkül történő növelését, vagy a költségvetésnek az eredeti összeg 20%-áig időbeni meghosszabbítással történő növelését, végül az alkalmazási feltételek szűkítését vonja maga után. Ebből következik, hogy valamely létező támogatási program bármilyen egyéb módosítása, különösen, ha a támogatások nyújtására vonatkozó feltételek enyhítésével vagy a támogatások intenzitásának növelésével jár, kizárja, hogy a bejelentése gyorsított engedélyezési eljárás tárgyát képezhesse.

- 59 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy 2000. december 29-én a szóban forgó támogatási programot az EK 88. cikk (3) bekezdése és a gyorsított engedélyezési eljárás alapján az előzőleg jóváhagyott támogatási program – amely még hatályban volt ugyan, de amelynek az érvényességi ideje 2000. december 31-én lejárt – „módosításaként és meghosszabbításaként” jelentették be a Bizottságnak. Tény tehát, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság érvényesíteni akarta a gyorsított engedélyezési eljárást.
- 60 Ugyanakkor, ami egyrészt a „coaching” alprogramot, és különösen az új vállalkozásokat illeti, a napi támogatás maximális összegét abszolút értékben 500 euróban határozták meg, míg az előzőleg jóváhagyott programban 800 német márka (409,03 euró) szerepelt.
- 61 Ami másrészt a „vásárokon és kiállításokon való részvétel”, az „együttműködés” és a „formatervezés-támogatás” alprogramokat, és különösen bizonyos külön, a „sajátos nehézségekkel küszködő térségekként” meghatározott térségekben működtetett projekteket illeti, a szóban forgó támogatási programban előírt maximális támogatási intenzitások növekedtek az előzőleg jóváhagyott támogatási programot jellemző intenzitásokhoz képest.
- 62 Ami a „vásárokon és kiállításokon való részvétel” alprogramot illeti, a támogatás maximális mértékét az előzőleg jóváhagyott támogatási programban szereplő 50%-ról 60%-ra emelték a szóban forgó támogatási programban a sajátos nehézségekkel küszködő térségekben elhelyezkedő kisvállalkozások részére.
- 63 Ami az „együttműködés” alprogramot illeti, bár az általánosan alkalmazandó maximális támogatási intenzitást 70%-ról 65%-ra csökkentették, az elérhető támogatások maximális mértékét 80%-ra emelték a kivitelezhetőségi tanulmányok

és az Interreg III közösségi kezdeményezés keretében, a legalább öt kis- és középvállalkozást érintően működtetett projektek finanszírozására, valamint a kisvállalkozások által kivitelezett projektekre vonatkozóan.

- 64 Végül, ami a „formatervezés-támogatás” alprogramot illeti, a maximális támogatás mértékét az előzőleg jóváhagyott támogatási programban szereplő 50%-ról 70%-ra emelték a szóban forgó támogatási programban a sajátos nehézségekkel küszködő térségekben elhelyezkedő kisvállalkozások részére.
- 65 Az előzőekből következik, hogy a létező támogatási programon véghezvitt módosítások meghaladták azokat, amelyek megengedik a bejelentésnek a gyorsított engedélyezési eljárás szerinti kezelését. A szóban forgó támogatási programot alkotó minden egyes alprogramot ugyanis növekedés jellemez, legalábbis az elérhető maximális támogatási mértékben részesülő egyes kedvezményezetteket illetően. Ugyanakkor a fenti 58. pontból kiderül, hogy a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény elismeri, hogy ezen eljárást kizárólag akkor lehet alkalmazni, ha a szóban forgó módosítások vagy a támogatási program meghosszabbítását, vagy az érintett teljes költségvetési összeg maximum 20%-os, meghosszabbítással történő vagy nélküli emelését vagy az alkalmazási feltételek szűkítését jelentik. A jelen esetben a többek között a támogatási mérték intenzitásának növelésével véghez vitt módosítások tehát ki vannak zárva az említett eljárás alól, amennyiben a szóban forgó támogatási program lazítását jelentik.
- 66 Ami a felperes azon érvét illeti, amely szerint még ha ugyan a támogatási programot új programnak kellett is tekinteni, a Bizottságnak akkor is a gyorsított eljárás keretében kellett volna azt megvizsgálnia, meg kell állapítani, hogy az „együttműködés” alprogramban foglalt támogatási intézkedés a közös külföldi piackutatás érdekében értékesítési társulás (gemeinsamen Erschliessung ausländischer Märkte) legalább három kis- és középvállalkozás általi létrehozására vonatkozik. Ugyanakkor a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény 1. pontjának utolsó bekezdésében a Bizottság megállapítja, hogy „minden, a Közösségen belüli kereskedelemben végzett exportra vonatkozó támogatást vagy működési támogatást kizárnak az eljárásból”.

- 67 Ezért a Bizottság jogosan vélhette úgy – amint azt a megtámadott határozat (54) preambulumbekzdésének 1. pontjában megállapította – hogy a szóban forgó program a Közösségen belüli kereskedelemre vonatkozó exporttámogatásról rendelkezik, és nem képezheti a gyorsított eljárásban történő engedélyezés tárgyát, mivel e ténzből eredően nem tekinthető új támogatási programnak.
- 68 E tekintetben hozzá kell tenni, hogy ha egy alapos elemzésből az derülne ki, hogy a szóban forgó intézkedés nem minősül „Közösségen belüli kereskedelemre vonatkozó exporttámogatásnak”, a Bizottságnak akkor is alapos oka lett volna arra, hogy ne alkalmazza a gyorsított engedélyezési eljárást, mivel ezzel kapcsolatban első látásra kétség merül fel. Ugyanis, amint a Bizottság az írásbeli beadványaiban állítja, ezen eljárás célja olyan támogatási programok gyorsított engedélyezésének lehetővé tétele, amelyeknek az állami támogatásokra vonatkozóan alkalmazandó jogszabályokkal való összeegyeztethetőségét illetően semmilyen kétség nem merül fel, és amelyek tehát első ránézésre pozitívan értékelhetők. Annál is inkább, mivel amint a fenti 56. pontban felidézésre került, a Bizottság csak elvileg vállalja, hogy a 20 munkanapos határidőt követően nem emel kifogást.
- 69 Ami a felperes azon érvét illeti – amely szerint amennyiben a Bizottság úgy vélte, hogy a bejelentett támogatási program exporttámogatásokat tartalmaz, a szóban forgó intézkedéseket el lehetett volna választani a támogatási program többi részétől, amelyet a gyorsított eljárás alapján lehetett volna engedélyezni –, el kell utasítani. Ugyanis nemcsak a gyorsított engedélyezési eljárásról szóló közlemény nem írja elő az ilyen részleges engedély megadásának lehetőségét, de az előzőekből is következik, hogy figyelembe véve a véghezvitt módosítások jellegét, nem álltak fenn a gyorsított engedélyezési eljárás alá tartozáshoz megkívánt feltételek.
- 70 Arra kell tehát következtetni, hogy a Bizottság jogosan vélte úgy a megtámadott határozat (54) preambulumbekzdésében, hogy a szóban forgó támogatási program

bejelentése nem képezhetette gyorsított engedélyezési eljárás tárgyát azon okból, hogy a bejelentett támogatási program az említett közlemény értelmében nem minősült sem új programnak, sem valamely létező program módosításának.

71 Az első jogalapot tehát el kell utasítani.

2. A megtámadott határozat azon tényből eredő anyagi jogellenességére vonatkozó jogalap, hogy a KKV-mentesítési rendelet nem volt alkalmazható

A felek érvei

72 A felperes elsősorban úgy érvel, hogy a megtámadott határozat jogellenes, amennyiben a Bizottságnak a szóban forgó támogatási programot az akkor hatályban levő jog alapján kellett volna megvizsgálnia, amikor a Bizottság kézhez kapta a bejelentést, vagyis a 2001. január 3-tól alkalmazandó 1996. évi KKV közösségi keretszabály, és nem a 2001. február 2-án hatályba lépett KKV-mentesítési rendelet szempontjából. A megtámadott határozat így nem rendelkezik jogalappal, ami elég a megsemmisítése igazolásához. Másfelől a Bizottságnak a megtámadott határozat (55) preambulumbekzdésében foglalt, az átmeneti intézkedések hiányára és az 1996. évi KKV közösségi keretszabálynak a KKV-mentesítési rendelet hatálybalépésekor történő hatályon kívül helyezésére alapított elemzése az értékelési feltételek lecseréléséhez, és a jelen esetben az eljárás közben történő megerősítésükhöz vezet, amely jogellenes.

73 A Bizottság által azon érv alátámasztásaként hivatkozott ítélkezési gyakorlat – amely szerint köteles volt a KKV-mentesítési rendeletet alkalmazni, figyelemmel arra a tényre, hogy valamely új jogszabályt azonnal alkalmazni kell a korábbi jogszabály hatálya alatt keletkezett helyzetek jövőbeli hatásaira (a Bíróság C-162/00. sz.

Pokrzeptowicz-Meyer-ügyben 2002. január 29-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-1049. o.] 49-55. pontja) – nem releváns. A jelen esetben nem meghatározott intézkedések jövőbeli hatásairól lenne szó, hanem egyértelműen behatárolt határidőn belül alkalmazandó mérlegelési feltételről. A Bizottság tehát nem hivatkozhat arra a tényre, hogy a támogatási intézkedés a KKV-mentesítési rendelet hatálybalépése után fejt ki hatásait, amely a jelen esetben minden létező és engedélyezett támogatásra jellemző.

74 Másodszor, a felperes megállapítja, hogy azon elv, amely szerint valamely támogatási program a bejelentés időpontjában hatályban levő jogszabály alá tartozik, megfelel a Bizottság döntéshozatali gyakorlatának, amely maga alkalmazza ezt a feltételt, amint az a regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás 6. 1 pontjából kiderül, a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatás (HL 1999. C 288., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 322. o.) 98. és 100. pontjából, a gépjárműipar részére nyújtott állami támogatások közösségi keretszabályának (HL 1997. C 279., 1. o.) 2. 6 pontjából és a nagyberuházási projektekhez nyújtott regionális támogatásokról szóló multiszektorális keretszabály (HL 2002. C 70., 8. o) 39. és azt követő pontjaiból.

75 Következésképp, a Bizottság nem módosíthatja a fent említett elvet hallgatólagosan, egyéni döntéssel, amint azt a Bíróság egyértelműen megállapította a C-313/90. sz., CIRFS és társai kontra Bizottság ügyben 1993. március 24-én hozott ítéletének [EBHT 1993., I-1125. o.] 44. pontjában. Pedig a Bizottság ezt tette a jelen ügyben, azáltal, hogy eltért azon ítélkezési gyakorlattól is, amely szerint jogilag köti őt a határozathozatali gyakorlata (a fent hivatkozott CIRFS és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 34. és 36. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-380/94. sz., AIUFFASS és AKT kontra Bizottság ügyben 1996. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-2169. o.] 57. pontja), amely azt vonja maga után, hogy ezen szabályok fényében hajlott az intézmény arra, hogy a megtámadott határozatot felül kell vizsgálni (az Elsőfokú Bíróság T-149/95. sz., Ducros kontra Bizottság ügyben 1997. november 5-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-2031. o.] 61. pontja). Ebből következik, hogy a Bizottság azon elv vitatása érdekében, amely szerint a támogatásokat a bejelentés idején alkalmazandó feltételekhez képest kell megítélni, nem állíthatja azt, hogy a fenti 74. pontban hivatkozott példák azokra az esetekre vonatkoznak, amelyekben a jogalkotó kifejezetten az ítélkezési gyakorlat szerinti szabálytól eltérő szabályt állapított meg. Ugyanis azon tényen kívül, hogy maga a Bizottság a jogalkotó, az ilyen érvelés lehetővé teszi számára, hogy megszabaduljon a döntéshozatali gyakorlata folytonosságának biztosítására vonatkozó minden kötelezettségtől.

- 76 A Bizottság azon érve, amely szerint kénytelen volt a KKV-mentesítési rendeletet alkalmazni azon okból, hogy az említett rendelet hatálybalépése előtt bejelentett több támogatási programot vizsgált meg ez utóbbira való hivatkozással, szintén nem releváns, annál is inkább, mivel lényegében a képzéshez és a befektetéshez adott támogatásokra vonatkozó esetekről van szó. Továbbá, azon támogatásokat, amelyeket a tagállamok a KKV-mentesítési rendelet hatálybalépése előtt jelentettek be, és amelyek annak megfeleltek, nyilvánvalóan engedélyezni lehetett volna e jogszabály alapján.
- 77 A felperes továbbá úgy érvel, hogy csak a támogatási programnak a bejelentés idején hatályos jog tekintetében történő vizsgálata tenné lehetővé a tagállamoknak, hogy megbízhatóan mérlegeljék a közös piaccal való összeegyeztethetőségét. A Bizottság megközelítése viszont arra kötelezné a tagállamokat, hogy valamely támogatási intézkedés végrehajtását a jövőbeli, bizonytalan jogfejlődés alapján határozzák meg, ami összeegyeztethetetlen lenne a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvével. A tagállamok nem ismerhetnék előre a még vitatott rendeletek, iránymutatások, illetve közösségi keretszabályok hatálybalépésének időpontját és tartalmát. A KKV-mentesítési rendelet tervezetere vonatkozó észrevételek előterjesztésére való felhívást a hatálybalépése előtt két évvel tették közzé, ami azt mutatja, hogy lehetetlen volt előre megjósolni az új rendelet hatálybalépésének időpontját, egyáltalán annak hatálybalépését.
- 78 Harmadszor, a Bizottság által követett megközelítés képtelen eredményekre vezetne. Így az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság csak akkor követelheti a bevezetésének tilalma ellenére nyújtott támogatás visszatéríttetését, ha a támogatási program lényegében a közös piaccal is összeegyeztethetetlen (a Bíróság C-301/87. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1990. február 14-én hozott ítéletének [EBHT 1990., I-307. o.] 20. és azt követő pontjai). A közös piaccal való összeegyeztethetőséget a program eljárásjogilag jogellenes végrehajtásának időpontjában kellene megítélni, amit a Bizottság egyébként kifejezetten előírt a környezetvédelem állami támogatásáról szóló közösségi iránymutatás (HL 2001. C 37., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 76. o., a továbbiakban: a környezetvédelem támogatásáról szóló közösségi iránymutatás) 82. pontjában. A felperes szerint ebből következik, hogy ha végrehajtotta volna a szóban forgó

támogatási programot ahelyett, hogy a közösségi jognak megfelelően bejelentette a Bizottságnak, az 1996. évi KKV közösségi keretszabályt kellett volna alkalmaznia. Az említett program végrehajtásában tehát amiatt lett volna akadályoztatva, mert jogszerűen járt el.

- 79 Negyedszer, a felperes úgy érvel, hogy az eredeti bejelentés teljes volt. A Bizottságnak nincs oka azon kijelentésére, hogy a KKV-mentesítési rendelet alkalmazható volt azon ténynél fogva, hogy az általa kért információk csak az említett rendelet hatálybalépését követően jutottak el hozzá, mivel valamely bejelentést nem lehet hiányosnak tekinteni kizárólag azon okból, hogy a Bizottság további információkat kér. Azon kérdés, hogy valamely bejelentés teljes-e, semmiképpen nem tartozik a Bizottság szabad mérlegelésének körébe, mivel ellenkező esetben önkényesen és vég nélkül meghosszabbíthatja a vizsgálat határidejét.
- 80 A felperes felidézi, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében a bejelentés akkor teljes, ha kezdettől fogva vagy Bizottság által feltett kérdésekre adott tagállami válaszokat követően tartalmazza az ahhoz szükséges információkat, hogy lehetővé váljék utóbbi számára a támogatásnak a Szerződéssel való összeegyeztethetőségét illető első vélemény kialakítása (lásd a Bíróságnak a fent hivatkozott Lorenz-ügyben hozott ítéletét, fenti 53. pont, és a C-99/98 sz., Ausztria kontra Bizottság ügyben 2001. február 15-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-1101. o.] 54. és 56. pontját). Valamely tagállam úgy érvelhetne, hogy a bejelentés teljes, még akkor is, ha úgy dönt, hogy nem vezeti be a támogatást, vagyis nem hivatkozik az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikke (6) bekezdésének, és az 5. cikke (3) bekezdésének megfelelően a bejelentés eredetileg teljes jellegére. E tekintetben a felperes hozzáfűzi, hogy valamely tagállamnak a Bizottsággal való együttműködését az előzetes vizsgálati eljárás keretében nem lehet minden későbbi kifogásról való lemondásként értelmezni.
- 81 A Bizottságnak a 2001. február 5-i levelében foglalt, a német hatóságok felé egyrészt a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségének megítélésére, másrészt pedig azon kérdésre vonatkozó kérdései, hogy a szóban forgó támogatási program

módosítással megfeleltethető-e a csak három nappal korábban hatályba lépett KKV-mentesítési rendeletnek, arról a tényről tanúskodnak, hogy a Bizottság már kialakította a szóban forgó támogatási programra vonatkozó első álláspontját, ami ellentétes azon kijelentéssel, amely szerint a kért információk hiányában nem tudta megvizsgálni a bejelentést. A Bizottság azt sem állíthatja, hogy az „együtműködés” alprogram egyes szempontjait nem mutatták be kifejezetten a bejelentésben, és hogy okkal kért felvilágosítás ezekre vonatkozóan a jelen bejelentési eljárásához kapcsolódó CP 92/01 eljárás keretében (lásd a fenti 24. pontot). E kérdések a bejelentés mellékes oldalára vonatkoztak oly módon, hogy az azokra adott válasz nem volt szükséges ahhoz, hogy a Bizottság kialakítsa az álláspontját.

82 A Bizottság tehát azáltal, hogy úgy járt el, mint a jelen esetben, szembehelyezkedne a határozathozatali gyakorlatát megalapozó elvekkel. Miután az ügy ismeretében hagyta letelni a gyorsított engedélyezési eljárás keretében meghatározott 20 munkanapos vizsgálati határidőt, és miután megvárta a KKV-mentesítési rendelet hatálybalépését, a Németországi Szövetségi Köztársaságnak küldött kérelemmel azt próbálta sugallni, hogy a bejelentés hiányos volt. Ezen eljárási mód az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében előírt azon kötelezettség megsértését jelenti, hogy a bejelentést „közvetlenül annak kézhezvétele után” meg kell vizsgálni.

83 A Bizottság előzetesen úgy érvel, hogy a mentesítési rendeletek kettős funkciót töltenek be, egyrészt bizonyos támogatásokat mentesítenek a bejelentési és a Bizottság részéről történő jóváhagyási eljárás alól, másrészt pedig a régi iránymutatások és közösségi keretszabályok helyébe lépnek. A Bizottság által megválasztott időpontban lépnek hatályba, általában öt évig alkalmazandók, és azt írják elő, hogy az érvényességi idejük lejártakor a rendelkezéseik alapján mentesített támogatások azok is maradnak egy hathónapos megfelelési időszakon belül.

- 84 Ami először is a felperesnek a jogi rendelkezések időbeli alkalmazására vonatkozó érvét illeti, a Bizottság a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatára utal vissza, amelynek értelmében valamely anyagi jogi szabálynak a korábbi jogszabály hatálya alatt keletkezett helyzetek jövőbeli hatásaira vonatkozó azonnali alkalmazhatósága korlátozás nélkül alkalmazandó közösségi jogi elvnek minősül (a Bíróság 270/84. sz., Licata kontra CES ügyben 1986. július 10-én hozott ítéletének [EBHT 1986., 2305. o.] 31. pontja; a C-122/96. sz., Saldanha és MTS ügyben 1997. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 1997., I-5325. o.] 12–14. pontja és a fent hivatkozott Pokrzeptowicz-Meyer ügyben hozott ítélet, fenti 73. pont, 49–55. pontja). A Bizottság tehát köteles lett volna alkalmazni a jelen esetben a KKV-mentesítési rendeletet, hiszen a bejelentés ugyan a korábbi rendelkezések hatálya alatt történt, azonban az is bizonyos, hogy mérlegelni kellett a bejelentett intézkedéseknek az érvényességi idejük alatt bekövetkező jövőbeli hatásait is.
- 85 Másodszor, a Bizottság úgy érvel, hogy a felperes által a határozathozatali gyakorlata folytonosságának címén felhozott példák (lásd a fenti 74. pontot) minden olyan esetre vonatkoznak, amelyben a jogalkotó kifejezetten előírta a bejelentés idején hatályos jogszabályok alkalmazhatóságát (a Saldanha és MTS ítélet, fenti 84. pont, 14. pontja), míg a KKV-mentesítési rendelet nem tartalmaz erre vonatkozóan egyetlen rendelkezést sem. Egyebekben azon érveknek, amely szerint a Bizottság nem térhetett el a gyakorlatától, azon képtelen következménye lenne, hogy valamely adott gyakorlatnak magasabb értéket adna, mint valamely kényszerítő erejű és szabályszerűen közzétett jogi rendelkezésnek, ami egyenlő lenne a Bizottság jogszabályok megállapítására vonatkozó képességének a teljes tagadásával.
- 86 A Bizottság szerint a szóban forgó támogatási program, amelyet szándékosan jelentették be éppen az 1996. évi KKV közösségi keretszabály lejártá előtt, nem felelt meg a KKV-nak nyújtott támogatásokra vonatkozó új politikájának. Továbbá az engedélyezési gyakorlata koherenciájával érvel, több olyan példát felhozva, ahol a KKV-mentesítési rendelet hatálybalépése előtt bejelentett támogatási programokat annak fényében vizsgálták meg. Hozzáfűzi, hogy a szóban forgó támogatási program az 1996. évi KKV közösségi keretszabály alapján történő engedélyezés esetén a KKV-mentesítési rendelet teljes érvényességi ideje alatt hatályban maradna.

- 87 Harmadszor, ami a felperes azon érvét illeti, amely szerint előnyösebb lett volna számára bejelentés nélkül végrehajtani a programot, a Bizottság úgy érvel, hogy ebben az esetben meg kellett volna indítania a hivatalos vizsgálati eljárást, és a határozat idején hatályos jogszabályt, azaz a KKV-mentesítési rendeletet alkalmazni, legalábbis a hatálybalépését követő időszakra, az ismert eredménnyel. A felperesnek a környezetvédelem támogatásáról szóló közösségi iránymutatásra való hivatkozása teljesen irreleváns, egyrészt mivel az említett keretszabály rendelkezése a be nem jelentett támogatásokra vonatkozik, míg a jelen esetben a támogatási programot bejelentették, másrészt pedig mivel a Bizottságot a KKV-mentesítési rendelet alkalmazási körét illetően nem köti a környezetvédelem támogatásáról szóló közösségi iránymutatás.
- 88 Negyedszer, ami a felperes azon érvét illeti, amely szerint a bejelentés teljes volt, a Bizottság úgy érvel, hogy a kért információk szükségesek voltak, valamint hogy pontatlan az, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság már nem mutatott be új tényeket. A Németországi Szövetségi Köztársaság ugyanis a 2001. március 12-i leveléhez csatolt közleményben megjelölte a „intenzív tanácsadási szolgáltatás/coaching” területet is, amellyel kapcsolatban semmilyen utalás nem szerepelt a bejelentésben. Továbbá, csak az említett közleményben került sor „a sajátos nehézségekkel küszködő térségek” kérdésének részletesebb ismertetésére. A fent említett levél és a később, 2001. március 20-án elküldött mellékletei egyébként sok új információt tartalmaznak a tényekre és összefüggéseikre vonatkozóan.
- 89 A Bizottság szerint a felperes nem vette figyelembe az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkének (6) bekezdésében és 5. cikkének (3) bekezdésében előírt rendelkezések tartalmát, amelyek eltérnek a fenti 53. pontban hivatkozott Lorenz-ügyben hozott ítéletből (4. pont) eredő ítélkezési gyakorlatról, lásd szintén a fenti 80. pontban hivatkozott Ausztria kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 29. pontját, és Jacobs főtanácsnok ezen ítéletre vonatkozó indítványát (EBHT 2001., I-1105. o., 24–28. pont). E rendelkezésekből következik ugyanis, hogy az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkében előírt határidők be nem tartása ugyan nem tilos minden további fenntartás nélkül, ugyanakkor a túllépésüknek súlyos következményei lehetnek a Bizottság szempontjából.

- 90 A Bizottság e tekintetben hozzáfűzi, hogy valamely tagállamnak tőle telhetően együtt kell működnie a Bizottsággal, megőrizve azonban jogai azonnali védelmének a lehetőségét, ha utóbbi nem tesz eleget a kötelezettségeinek. A jelen esetben a Németországi Szövetségi Köztársaságnak megfelelően indokolással ellátott nyilatkozatban tájékoztatnia kellett volna a Bizottságot arról, hogy az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 5. cikkének (3) bekezdése alapján teljesnek tekinti a bejelentést. Továbbá, a Freistaat Sachsen – miután arról tájékoztatta a Bizottságot, és 15 munkanapos határidőn belül nem kapott választ – az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikke (6) bekezdésének megfelelően bevezethette volna a bejelentett intézkedéseket.
- 91 A Németországi Szövetségi Köztársaság, mivel nem élt az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelettel számára kínált ilyen lehetőséggel, ezáltal lemondott az ahhoz fűződő jogi védelemről. Mindenesetre a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Freistaat Sachsen nem tiltakoztak a hivatalos vizsgálati eljárás megindítása ellen, elismerve így az említett eljárás jogszerűségét és a kiegészítő információk kérésének szükségességét (lásd a Bíróságnak a fenti 80. pontban hivatkozott Ausztria kontra Bizottság ügyben hozott ítéletét, és a C-398/00. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2002. június 18-án hozott ítéletét [EBHT 2002., I-5643. o.]).
- 92 Egyebekben, figyelemmel az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet rendelkezéseire, kevésbé fontos, hogy a 2001. február 5-i levélben kért információkra ténylegesen szükség volt-e. Még ha az Elsőfokú Bíróságnak nemleges választ kell is adnia erre a kérdésre, az nem vonja maga után a megtámadott határozat semmisségét, mivel a Németországi Szövetségi Köztársaságnak lehetősége lett volna tiltakozni a hivatalos vizsgálati eljárás megindítása vagy folytatása ellen. A felperes *a posteriori*, a hivatalos vizsgálati eljárás végén, és a végleges határozat elfogadását követően nem hivatkozhat azon fenntartásokra, amelyeket az eljárás korábbi szakaszában kellett volna előterjesztenie. Ezen oknál fogva az eredeti bejelentés teljességére vonatkozó kifogása nem elfogadható.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 93 Határozni kell arról, hogy amint azt a felperes állítja, a Bizottságnak a szóban forgó támogatási programot a bejelentés időpontjában hatályban levő 1996. évi KKV közösségi keretszabály alapján kellett volna megvizsgálnia, vagy hogy a Bizottság megalapozottan járt-e el, amikor az említett programot a bejelentés időpontját követően hatályba lépett KKV-mentesítési rendelet alapján vizsgálta meg, amennyiben mérlegelni kellett a bejelentett intézkedések jövőbeli hatásait az érvényességi idejük alatt. Ebből a célból meg kell tehát állapítani, hogy a jogalkotó szándéka az említett rendeletnek a hatálybalépése időpontjában folyamatban levő bejelentésekre való alkalmazására irányult-e.

A KKV-mentesítési rendeletnek a hatálybalépése időpontjában folyamatban levő bejelentésekre való alkalmazhatóságáról

- 94 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az eljárásjogi szabályokat ugyan általában a hatálybalépésüket megelőzően keletkezett jogviszonyokra is alkalmazni kell (a Bíróság 212/80–217/80. sz., Salumi és társai egyesített ügyekben 1981. november 12-én hozott ítélet [EBHT 1981., I-2735. o.] 9. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-142/01. sz. és T-283/01., OPTUC kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 28-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-329. o.] 60. pontja), ez nem vonatkozik az anyagi jogi szabályokra. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a közösségi jogi anyagi jogi szabályokat a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének tiszteletben tartása érdekében úgy kell értelmezni, hogy azok a hatálybalépésüket megelőzően keletkezett jogviszonyokra csak annyiban vonatkoznak, amennyiben azok szövegéből, céljából és rendszertani elhelyezkedéséből az ilyen értelmezés világosan következik (lásd a Bíróságnak a fent hivatkozott Salumi és társai ügyben hozott ítélete 9. pontját; a 21/81. sz. Bout-ügyben 1982. február 10-én hozott ítéletének [EBHT 1982., 381. o.] 13. pontját, a C-34/92. sz., GruSa Fleisch ügyben 1993. július 15-én hozott ítéletének [EBHT 1993., I-4147. o.] 22. pontját, és a C-74/00. P. és C-75/00 .P. sz., Falck és Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. szeptember 24-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-7869. o.], 119. pontját; az Elsőfokú Bíróság T-42/96. sz., Eyckeler & Malt kontra Bizottság ügyben 1988. február 19-én hozott ítéletének [EBHT 1988., II-401. o.] 55. pontját, és a T-180/01. sz., Euroagri kontra Bizottság ügyben 2004. január 28-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-369. o.] 36. pontját).

- 95 E megközelítést követve a Bíróság kijelentette, hogy jóllehet a jogbiztonság elve általában nem teszi lehetővé, hogy valamely közösségi aktus időbeli hatályának kezdő időpontját az aktus megjelenése előtti időpontban állapítsa meg, kivételesen ettől eltérő megoldás is lehetséges, ha azt az elérendő cél követeli meg, és ha az érdekeltek jogos bizalmát megfelelően tiszteletben tartják (a Bíróság 98/78. sz. Racke-ügyben 1979. január 25-én hozott ítéletének [EBHT 1979., 69.o.] 20. pontja, valamint a Salumi és társai ügyben hozott ítélet, fenti 94. pont, 10. pontja). Ez az ítélkezési gyakorlat, amint a Bíróság kifejtette, abban az esetben is alkalmazható, ha maga az aktus nem írja elő kifejezetten a visszaható hatályt, de tartalmából az következik (a Bíróság C-368/89. sz. Crispoltoni-ügyben 1991. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 1991., I-3695. o.] 17. pontja; a C-487/01. és C-7/02. sz., Gemeinde Leusden és Holin Groep egyesített ügyekben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-5337. o.] 59. pontja; és a C-376/02. sz., Goed Wonen ügyben 2005. április 26-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-3445. o.] 33. pontja).
- 96 A Bizottság azonban azt állítja, hogy ez az ítélkezési gyakorlat nem alkalmazható a jelen esetben, mivel valamely anyagi jogi szabálynak a korábbi jogszabály hatálya alatt keletkezett helyzetek jövőben bekövetkező hatásaira vonatkozó azonnali alkalmazhatósága korlátozás nélkül alkalmazandó közösségi jogi elvnek minősül.
- 97 Ugyanis az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely új jogszabályt azonnal alkalmazni kell a korábbi jogszabály hatálya alatt keletkezett helyzetek jövőbeli hatásaira (a fenti 84. pontban hivatkozott Licata kontra CES ügyben hozott ítélet 31. pontja; a fenti 84. pontban hivatkozott Saldanha és MTS ügyben hozott ítélet 14. pontja és a fenti 73. pontban hivatkozott Pokrzeptowicz-Meyer ügyben hozott ítélet 50. pontja). E tekintetben a Bíróság kifejtette továbbá, hogy a bizalomvédelem elvének alkalmazási körét nem lehet oly módon kiterjeszteni, hogy általános módon akadályozza az új szabály alkalmazását (a Bíróság 203/86. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1988. szeptember 20-án hozott ítéletének [EBHT 1988., 4563. o.] 19. pontja; a C-60/98. sz., Butterfly Music ügyben 1999. június 29-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-3939. o.] 25. pontja és a fenti 73. pontban hivatkozott Pokrzeptowicz-Meyer ügyben hozott ítélet 55. pontja).
- 98 Meg kell állapítani, hogy a fent említett ítélkezési gyakorlatból következik egyrészt, hogy a közösségi rendelkezéseknek nincs visszaható hatályuk, eltekintve azon kivételtől, amikor azok szövegéből vagy rendszertani elhelyezkedéséből világosan következik, hogy ez volt a jogalkotó szándéka, ha azt az elérendő cél követeli meg, és

ha az érdekeltek jogos bizalmát megfelelően tiszteletben tartják (lásd a fenti 94. és 95. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ebben az esetben az új szabályozás visszaható hatályú alkalmazása jelenti a kivételt. Másrészt, a közösségi jogszabályokat rendszerint alkalmazni kell a korábbi jogszabály hatálya alatt keletkezett helyzetek jövőben bekövetkező hatásaira, kivéve, ha valamely egyedi rendelkezés azonnali alkalmazása ellentétes az érdekeltek jogos bizalmának védelmével (lásd a fenti 97. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ebben az esetben az jelenti a kivételt, hogy az új szabályozást nem kell alkalmazni valamely folyamatban levő jogviszonyra. Az e második esetre vonatkozó ítélkezési gyakorlat semmiképpen nem jár a jog visszaható hatályú alkalmazásával, mivel a szóban forgó új szabályozás a hatálybalépésétől alkalmazandó a szerződés (a fenti 84. pontban hivatkozott Saldanha és MTS ügyben hozott ítélet, valamint a fenti 73. pontban hivatkozott Pokrzeptowicz-Meyer ügyben hozott ítélet 52. pontja), a megbízás (a fenti 84. pontban hivatkozott Licata kontra CES ügyben hozott ítélet 31. pontja) vagy egyéb jogviszony (a fenti 97. pontban hivatkozott Butterfly Music ügyben hozott ítélet) hátralévő részére, amely tehát kizárólag a jövőre nézve fejt ki hatását.

99 Ezen ítélkezési gyakorlat fényében meg kell állapítani először is, hogy a szóban forgó támogatási program összeegyeztethetőségének az említett program bejelentését követően hatályba lépett, KKV-mentesítési rendeletben meghatározott feltételek alapján elvégzett értékelése az említett rendelet visszaható hatályú alkalmazásából ered, vagy ahogyan a Bizottság állítja, egyszerűen az új szabályozásnak, a jelen esetben a KKV-mentesítési rendeletnek az 1996. évi KKV közösségi keretszabály hatálya alatt keletkezett, de az említett rendelet hatálybalépésekor még fennálló helyzet jövőben bekövetkező hatásaira való azonnali alkalmazásáról van szó.

100 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a bejelentett támogatást engedélyező vagy azt összeegyeztethetetlennek nyilvánító végleges bizottsági határozathoz képest a tagállam és a támogatás kedvezményezettje között fennálló jogviszony nyilvánvalóan folyamatban levő és ideiglenes abban az értelemben, hogy a bejelentés egyáltalán nem jogosít az engedélyezésre. Ami azonban azon feltételek meghatározását illeti, amelyek alapján e támogatás összeegyeztethetőségét meg kell ítélni, figyelembe kell venni a bejelentés idejét, tekintettel e bejelentésnek és joghatásainak az állami támogatásokra vonatkozó vizsgálati eljárásban játszott szerepének a jelentőségére.

- 101 Ugyanis az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megfelelően a Bizottság feladata a bejelentést „közvetlenül annak kézhezvétele után”, tehát az ezen időpontban hatályos szabályozás alapján megvizsgálni. Továbbá, ettől az időponttól kezdve folyik a kéthónapos határidő, amelynek letelte előtt be kell fejezni az előzetes vizsgálati szakaszt, és amelynek a túllépése fontos jogkövetkezményekkel járhat a Bizottság és az érintett tagállam számára, mint például azon lehetőséggel, hogy utóbbi bevezetheti a bejelentett támogatást és ezáltal létező támogatássá alakíthatja át az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikke (6) bekezdése rendelkezéseinek megfelelően.
- 102 A támogatás összeegyeztethetőségének megítélése szempontjából a szóban forgó támogatás bejelentését követően hatályba lépett szabályozással meghatározott feltételek alkalmazása tehát szükségképpen újra oda vezet, hogy e szabályozás visszaható hatályát váltja ki. Ebben az esetben ugyanis az új szabályozás időbeli hatályának kezdő időpontját szükségszerűen a hatálybalépése előtti időpontban, vagyis a bejelentésnek a Bizottság részéről történő kézhezvétele időpontjában állapítja meg. Ha úgy tekintjük, hogy valamely támogatás összeegyeztethetőségét meg lehet vizsgálni a támogatás bejelentését követően hatályba lépett szabályozás alapján, ez megint csak annak elismeréséhez vezet, hogy a Bizottság az általa az ilyen vizsgálat megindítására választott időponttól függően határozhatja meg az alkalmazandó jogot. Az ilyen álláspont nemcsak azon ténnyel lenne nehezen összeegyeztethető, hogy az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkének (1) bekezdése kógens jelleggel előírja, hogy a Bizottság „közvetlenül annak kézhezvétele után” megvizsgálja a bejelentést, hanem azon szempontok átláthatóságának és az előreláthatóságának követelményével is, amelyek alapján a Bizottság a támogatások összeegyeztethetőségét mérlegeli, amely szempontok – amint azt a Bizottság maga is hangsúlyozta az eljárás folyamán – az általa az állami támogatások területén közzétett jogszabályok létjogosultságát adják.
- 103 A bejelentett támogatás összeegyeztethetőségének megítélésére vonatkozó feltételeknek az eljárás során új szabályozás hatálybalépése miatt történő megváltozása tehát nem tekinthető azon ítélkezési gyakorlat alkalmazásának, amely szerint az új jogszabályt azonnal alkalmazni kell a korábbi jogszabály hatálya alatt keletkezett helyzetek jövőben bekövetkező hatásaira. Ezen ítélkezési gyakorlat ugyanis kizárólag

a jövőre nézve írja elő az új szabály alkalmazását, míg a hatálybalépése előtt bejelentett támogatás esetében az új szabály alkalmazása azt jelenti, hogy a bejelentés idejére visszahatólag teszi hatályossá, mivel az összeegyeztethetőség megítélése egységes vizsgálat keretében történik, még akkor is, ha a végleges határozat olyan aktust jelent, amelynek kidolgozása több szakaszban történik.

104 Egyebekben meg kell jegyezni, hogy az ESZAK-szerződés hatálya alá tartozó és előzetes bejelentés nélkül kifizetett támogatásokat illetően a Bíróság megállapította, hogy azon időpontban hatályban levő kódex szabályainak alkalmazása, amikor a Bizottság az előző kódex hatálya alatt kifizetett támogatások összeegyeztethetőségére vonatkozó határozatot hoz, valamely közösségi szabályozás visszaható hatályú alkalmazásához vezet (a fenti 94. pontban hivatkozott Falck és Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 118. pontja). A Bíróság úgy vélte, hogy a Bizottság határozatának elfogadása idején hatályban levő kódex egyetlen rendelkezése sem állapította meg, hogy visszaható hatállyal lehet alkalmazni, és hogy a későbbi támogatási kódexek céljából és rendszertani elhelyezkedéséből következne, hogy azokat egy adott – azon időszakot követő, amelynek során a támogatásokat kifizették – időszakban fennálló szükségletek alapján fogadták el (a fenti 94. pontban hivatkozott Falck és Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 120. pontja).

105 Szintén az új szabályozás hatálybalépését megelőzően szabályosan bejelentett támogatásokat illetően az Elsőfokú Bíróság úgy vélte, hogy a Bizottság jogosan vizsgálta meg a támogatási programot a korábbi gyakorlatából, és nem az időközben hatályba lépett szabályozásból eredő szabályok fényében, mivel az utóbbi csak egy bizonyos, a vitatott támogatásokra vonatkozó időszakot követő időpontot követően hatályba lépett vagy hatályban levő támogatásokra alkalmazandó (az Elsőfokú Bíróság T-190/00. sz., Regione Siciliana kontra Bizottság ügyben 2003. november 27-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-5015. o.] 94–96. pontja).

106 Figyelembe véve viszont azon tényt, hogy a szóban forgó támogatás bejelentését követően hatályba lépett, a környezetvédelem támogatásáról szóló új iránymutatás kifejezetten előírja a 82. pontjában, hogy a Bizottság e rendelkezéseket alkalmazza „minden olyan támogatás tekintetében, amelyről bejelentést kap, és amelyről

döntenie kell az iránymutatásnak az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában való kihirdetése [közzététele] után, még akkor is, ha valamely projektet [tervet] a kihirdetést [közzétételt] megelőzően jelentettek be”, az Elsőfokú Bíróság joggal tekintette úgy, hogy a Bizottság ez utóbbit alkalmazta, és nem a bejelentés időpontjában hatályban levőt (az Elsőfokú Bíróság T-176/01. sz., Ferriere Nord kontra Bizottság ügyben 2004. november 18-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-3931. o.] 137. pontja).

- 107 A fent említett ítéletek megerősítik azt, hogy a szóban forgó támogatások kifizetését vagy bejelentését követően hatályba lépett új szabályozásban meghatározott feltételek annak megítélése érdekében történő alkalmazása, hogy e támogatások összeegyeztethetők-e a közös piaccal, visszaható hatályt ad e szabályozásnak. A fenti 94-95. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az ilyen alkalmazás csak abban az esetben fogadható el, ha azon új szabályozás szövegéből, céljából és rendszertani elhelyezkedéséből következik, amelyet visszaható hatállyal kell alkalmazni.
- 108 Az előző megállapításra tekintettel másodsorban meg kell vizsgálni, hogy a KKV-mentesítési rendeletet visszaható hatállyal szándékozták-e alkalmazni. E célból nemcsak a szövegére, hanem a tartalmára és az általa követett célra is kell figyelni, valamint meg kell vizsgálni, hogy adott esetben az érdekeltek jogos bizalmát megfelelően tiszteletben tartják-e.
- 109 A jelen esetben meg kell állapítani egyrészt, hogy a KKV-mentesítési rendelet nem tartalmaz semmilyen átmeneti rendelkezést a hatálybalépését megelőzően bejelentett támogatási programokra történő esetleges alkalmazására vonatkozóan.
- 110 Az átmeneti rendelkezések hiányát – ellentétben a Bizottság állításával – nem lehet úgy értelmezni, hogy a KKV-mentesítési rendeletet alkalmazni lehetett a hatálybalépésének idején vizsgálat alatt álló bejelentésekre. Azon körülmény ugyanis, hogy a támogatási programnak a bejelentés időpontjában hatályos jogszabályok alapján

történő vizsgálatát kifejezetten előírják bizonyos jogszabályok rendelkezései – mint például a regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás 6.1. pontjának, a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatás 98. és 100. pontjának, a gépjárműipar részére nyújtott állami támogatások közösségi keretszabálya 2.6. pontjának, a nagyberuházási projektekhez nyújtott regionális támogatásokról szóló multiszektorális keretszabály 39. és 40. pontjának, és a KKV-mentesítési rendelet alkalmazási körének a kutatási és fejlesztési támogatásokra történő kiterjesztése tekintetében való módosításáról szóló, 2004. február 25-i 364/2004/EK bizottsági rendelettel (HL L 63., 22. o., magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 64. o.) módosított mentesítési rendelet 9a. cikkének a rendelkezései – nem engedi meg azon következtetést, hogy a bejelentés időpontjában hatályos szabályozás csak akkor alkalmazandó, ha az ilyen rendelkezéseket kifejezetten előírja a későbbi szabályozás.

- 111 E tekintetben meg kell állapítani egyrészt, hogy a Bizottság más jogszabályokba beillesztett olyan rendelkezéseket, amelyek kifejezetten előírják az új feltételeknek a hatálybalépésük előtt bejelentett támogatásokra való alkalmazását, mint például a környezetvédelem támogatásáról szóló közösségi iránymutatás 82. pontjának rendelkezései és az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a foglalkoztatásra nyújtott állami támogatásra történő alkalmazásáról szóló, 2002. december 12-i 2204/2002/EK bizottsági rendelet (HL L 337., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 273. o.) 11. cikke (2) bekezdésének rendelkezései. Másrészt ugyan semmivel nem ellentétes, hogy a Bizottság a valamely támogatás vagy támogatási program összeegyeztethetőségének vizsgálatához használni kívánt feltételeket meghatározó jogszabályokban olyan intézkedéseket írjon elő, amelyek különösen az említett feltételeket meghatározó rendelkezések időbeli alkalmazását szabályozzák, az ilyen lehetőség fennállása nem kérdőjelezheti meg a fenti 94. és 95. pontban hivatkozott ítélezési gyakorlatból következő azon elvet, amely szerint ilyen intézkedések hiányában az új feltételeket meghatározó rendelkezéseket nem kell alkalmazni a hatálybalépésüket megelőzően bejelentett támogatásokra.
- 112 Másodszor a KKV-mentesítési rendelet nem tartalmaz még csak hallgatólagosan sem olyan utalást, amely megengedné azon vélekedést, hogy visszaható hatállyal kell alkalmazni.

- 113 Ugyanis a KKV-mentesítési rendelet célja egyrészt a felhatalmazási rendelet végrehajtása azáltal, hogy a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott támogatások csoportjára vonatkozóan előírja azokat a feltételeket, amelyeknek e támogatásoknak eleget kell tenniük ahhoz, hogy a tagállamok mentesüljenek a bejelentési kötelezettség alól, többek között azért, hogy az ellenőrzés enyhítése nélkül egyszerűsítsék az adminisztratív igazgatást, valamint növeljék az átláthatóságot és a jobbiztonságot. Magától értetődik, hogy tekintettel e célra, valamint azon célra, hogy megengedjék a tagállamoknak, hogy ők maguk ellenőrizzék, hogy valamely támogatási terv megfelel-e meg a KKV-mentesítési rendeletben meghatározott feltételeknek, és ezért nem tartozik az EK 88. cikk (3) bekezdésében meghatározott bejelentési kötelezettség alá, az említett rendeletet csak a jövőre nézve alkalmazható, tehát nem kell alkalmazni a már megtörtént bejelentésekre.
- 114 Másrészt a Bizottság kifejtette, hogy a mentesítési rendelet egyik célja az 1996. évi KKV közösségi keretszabályban meghatározott feltételek felváltása is, amint az kiderül a (4) preambulumbekzdésének megfogalmazásából, amely megállapítja, hogy az említett keretszabályt „a rendelet hatálybalépésének napjától hatályon kívül kell helyezni, mert annak helyébe ez a rendelet lép.” A kérdés ugyan az, hogy az új feltételek vonatkoznak-e a függőben levő bejelentésekre, emlékeztetni kell azonban arra, hogy ugyanebben a preambulumbekzdésben az a kijelentés szerepel, hogy a rendelet „nem érinti a tagállamoknak a kis- és középvállalkozások részére nyújtott támogatások bejelentésére vonatkozó lehetőségét”, és hogy ebben az esetben „az ilyen bejelentéseket a Bizottság különösen az e rendeletben foglalt kritériumok figyelembevételével értékeli”. A fent említett preambulumbekzdés szövege, mivel azt írja elő, hogy a tagállamok megőrzik a KKV-mentesítési rendelet által érintett csoportba tartozó támogatások bejelentésére vonatkozó lehetőségét, tehát csak az említett rendelet hatálybalépését követő bejelentésekre – amelyek kivételesen történnek – vonatkozhat.
- 115 Természetesen az 1996. évi KKV közösségi keretszabálynak a fent említett (4) preambulumbekzdésben kimondott, a KKV-mentesítési rendelettől történő felváltása hallgatólagosan arra utalhat, hogy a Bizottság szigorúbb politikát akart követni a kis- és középvállalkozásokra vonatkozó állami támogatások területén, a bejelentett támogatásokra vonatkozóan is. Önmagában ez a tény azonban nem tekinthető elegendőnek azon következtetéshez, hogy a KKV-mentesítési rendeletet

visszaható hatállyal lehetett volna alkalmazni, annál is inkább, mivel ugyanez a preambulumbekzdés a jövőben bejelentendő támogatásokra vonatkozóan úgy rendelkezik, hogy azokat „különösen”, vagyis nem kizárólag az említett rendeletben foglalt feltételek figyelembevételével értékeli a Bizottság. Ugyanakkor, amennyiben a KKV-mentesítési rendelet hatálybalépését követően szabályosan bejelentett támogatási programot nem kizárólag az előbbiben meghatározott feltételek alapján kell értékelni, nem tartható fenn az, hogy az ugyanezen rendelet által elérendő cél azt követeli meg, hogy kivételesen visszaható hatályt tulajdonítsanak neki.

- 116 Továbbá a KKV-mentesítési rendelet visszaható hatályú alkalmazását csak akkor lehet elfogadni, ha az érdekeltek jogos bizalmát megfelelően tiszteletben tartják. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság által felhozott azon körülmény, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság tudott a szóban forgó támogatási program vizsgálati szempontjainak közelgő változásáról az említett bejelentés időpontjában, semmit nem változtat e megállapításon. Ugyanis, ha igaz is, hogy a tagállamok részt vettek a KKV-mentesítési rendelet elfogadásához vezető jogalkotási folyamatban, az is igaz egyrészt, hogy a tagállamok nem láthatják előre sem a végül elfogadásra került jogszabály végleges tartalmát, sem a hatálybalépésének időpontját, másrészt pedig hogy az említett rendelet azon feltételek megállapítására vonatkozik, amelyektől az EK 88. cikk (3) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség alóli mentesítés függ, és nem a bejelentett támogatás engedélyezésére. Egyébként a mentesítési rendeletnek a Hivatalos Lapban 2000. március 28-án közzétett változata (HL C 89, 15. o.) nem tartalmazta sem a fenti 114. pontban említett preambulumbekzdést, sem más utalásokat azon tényt illetően, hogy az 1996. évi KKV közösségi keretszabályt az említett rendelet hatályon kívül helyezi, és annak helyébe lép. Ilyen körülmények között az említett rendelet visszaható hatályú alkalmazása nem tesz eleget sem az érdekeltek jogos bizalmának tiszteletben tartására, sem a jogbiztonság elvének tiszteletben tartására vonatkozó feltételnek.

- 117 Egyébként azzal a ténnyel, hogy a Bizottság által az állami támogatások terén közzétett szabályok – amint azt ő maga hangsúlyozta – célja az engedélyezésre vonatkozó gyakorlata átláthatóságának és előreláthatóságának biztosítása – elvileg ellentétes, hogy a Bizottság valamely támogatás összeegyeztethetőségét egy akkor hatályba lépett szabályozás alapján értékelje, amikor a bejelentés már megtörtént, és a támogatás összeegyeztethetőségének vizsgálata már megkezdődött. Nyilvánvalóan az ilyen módon történő eljárás azon következménnyel jár, hogy csökkenti, vagy akár

megszünteti a Bizottság engedélyezési gyakorlatának előreláthatóságát, és bizonytalan jogi helyzetbe hozza a tagállamokat oly módon, hogy egyáltalán nem bízhatnak abban, hogy valamely támogatási tervet, amelyet a bejelentés idején hatályos szabályozásban meghatározott feltételek fényében fogalmazzak meg, a Bizottság ugyanezen szempontok alapján vizsgálja meg.

- 118 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Bizottság a jogellenes állami támogatás értékelésére alkalmazandó szabályok megállapításáról szóló közleménnyel (HL 2002., C 119., 22. o.) az átláthatóságra és a jogbiztonságra törekedve azon tényről tájékoztatta a tagállamokat és harmadik személyeket, hogy a be nem jelentett állami támogatásoknak a közös piaccal való összeegyeztethetőségét mindig a támogatások nyújtásának idején hatályos jogi eszközökben meghatározott alapfeltételek alapján értékeli. Ugyanakkor nem lehet elfogadni, hogy valamely állami támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékeléséhez alkalmazandó szabályozás meghatározása érdekében valamely állapotot „elértnék” kelljen tekinteni, ha a bejelentési kötelezettség megsértésével nyújtott támogatásokról van szó olyan értelemben, hogy e támogatásokat a kifizetésük időpontjában hatályos feltételek fényében kell megvizsgálni az említett közleménynek, valamint a fenti 94. pontban hivatkozott Falck és Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság ügyben hozott ítéletnek (118. pont) megfelelően, és ideiglenesnek akkor, ha olyan szabályosan bejelentett támogatásokról van szó, amelyekre vonatkozóan a vizsgálati szempontok jogszerűen változhatnak a végső határozat megszületéséig, és amikor az egész eljárást a korábban hatályban levő szabályozással meghatározott feltételek alapján folytatták.

- 119 Ezen érvelés gyakorlati alkalmazása jogbizonytalanságot eredményezne a tagállamok számára, és negatív következményekkel járhatna, mivel az alkalmazandó szabályozás szigorúbb irányba való változásának előre látása arra vezethetné a tagállamokat, hogy a Bizottságnak való bejelentés helyett végrehajtsák a támogatást. E megoldás egyébként szembe menne azon ítélkezési gyakorlattal, amely szerint el kell kerülni minden olyan értelmezést, amely támogatná azt, hogy az érintett tagállam figyelmen kívül hagyja az EK 88. cikk (3) bekezdését (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-354/90. sz., Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ügyben 1991. november 21-én hozott ítéletének [EBHT 1991., I-5505. o.] 16. pontját, és a C-261/01. és C-262/01. sz., Van Calster és társai egyesített ügyekben 2003.

október 21-én hozott ítéletének [EBHT 2003., I-12249. o.] 63. pontját). Ugyanis, ha valamely, a közös piaccal akár összeegyeztethető, akár összeegyeztethetetlen támogatási terv keretében az a körülmény, hogy nem tartják be az EK 88. cikk (3) bekezdését, nem járna több kockázattal és joghátránnyal, mint e rendelkezés betartása, akkor jelentősen csökkenne annak ösztönzése, hogy a tagállamok bejelentésük a támogatást, és várják meg az összeegyeztethetőségről szóló határozatot (Jacobs főtanácsnoknak a Bíróság C-368/04. sz., Transalpine Ölleitung in Österreich és társai ügyben 2006. október 5-én hozott ítéletére vonatkozó indítványa [EBHT 2006., I-9957. o.] 50. pontja).

- 120 Következésképpen, a KKV-mentesítési rendeletnek mind a szövegéből, mind a céljából, valamint a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvének tiszteletben tartásából eredő követelményekből az következik, hogy e rendeletet nem szándékozták visszaható hatállyal alkalmazni.
- 121 E következtetést nem cáfolja azon tény, hogy amint a fenti 86. pontban kifejtésre került, a Bizottság számos, a KKV-mentesítési rendelet hatálybalépése előtt bejelentett támogatási programot engedélyezett annak alapján, mivel az említett rendelet hatálybalépése előtt nem nyilatkozott e programokról. E tekintetben elegendő megállapítani, hogy a Bizottságnak az ítélkezési gyakorlatból eredő elvekkel ellentétes gyakorlata nem érvényesülhet. Továbbá – amint a felperes azt állította, a Bizottság pedig nem vitatja e kérdést – befektetésre, illetve képzésre vonatkozó támogatási intézkedésekről van szó, amelyekre az értékelési szempontok, többek között az elfogadott támogatási intenzitás, változatlanul maradtak a korábbi szabályozáshoz képest (lásd a fenti 76. pontot), oly módon, hogy az érdekeltek jogos bizalma semmiképpen nem sérülhetett.
- 122 Mindemellett meg kell állapítani, hogy ugyan feltehető, hogy a Bizottság a valamely támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó vizsgálatot közvetlenül a bejelentés kézhezvétele után megkezdi, tehát az abban az időpontban hatályos szabályozásban megállapított feltételek alapján, az ilyen vizsgálat ténylegesen csak azután kezdhető el, hogy minden szükséges információt közöltek, vagyis azon időponttól kezdve, hogy a bejelentés teljes. Ebből a szemszögből, és annak elkerülése érdekében is, hogy valamely bejelentés olyan szakaszban történjen, amikor nem tartalmazza a

vizsgálatához szükséges minden információt, és hogy a bejelentés időpontját azon feltételek változásának függvényében és előrelátásával válasszák meg, amelyek alapján a támogatás összegegyeztetettségét értékelni kell, úgy kell tekinteni, hogy az abban az időpontban hatályos szabályozás az alkalmazandó, amikor a bejelentés teljes.

- 123 A jelen esetben meg kell tehát vizsgálni, hogy amint azt a felperes állítja, az eredeti bejelentés teljes volt-e, olyannyira, hogy a Bizottság nem hivatkozhatott arra – amint azt a megtámadott határozat 56. pontjában teszi –, hogy a bejelentés csak a KKV-mentesítési rendelet hatálybalépését követően vált teljessé, e rendelet alkalmazhatóságának alátámasztása érdekében.

Az eredeti bejelentés teljességére alapított kifogásról

– A kifogás elfogadhatóságáról

- 124 A Bizottság a felperesnek az eredeti bejelentés teljességére alapított kifogása azon okból történő elfogadhatatlanságára hivatkozik, hogy egyrészt azt nem hozták fel a hivatalos vizsgálati eljárás során, másrészt pedig hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság és a felperes nem tiltakozott sem a hivatalos vizsgálati eljárás megindítása, sem annak lefolytatása ellen, elismerve így az említett eljárás jogszerűségét és a kért információk szükségességét. A felperes nem vitathatja tehát a végleges határozatot azon fenntartásokra hivatkozva, amelyeket az eljárás korábbi szakaszában kellett volna megtennie. Válaszában a Bizottság pontosította, hogy a kifogás elfogadhatatlansága azon tényhez kötődik szorosan, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság nem élt az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkének (6) bekezdésével számára kínált lehetőséggel, és hogy következképpen a felperesnek semmilyen jogi érdeke nem fűződött ahhoz, hogy keresetet nyújtson be e kérdésre vonatkozóan.

125 A jelen kifogás elfogadhatatlanságát nem lehet fenntartani.

126 Először is meg kell állapítani, hogy a felperes annak állításával, hogy az eredeti bejelentés teljes volt, annak bizonyítására törekszik, hogy a szóban forgó támogatási programot nem az említett bejelentést követően hatályba lépett KKV-mentesítési rendelet alapján kellett volna értékelni. Ellentétben a Bizottság erre vonatkozó kijelentéseivel, olyan álláspontról van szó, amelyet a Németországi Szövetségi Köztársaság többek között a hivatalos vizsgálati eljárás megindítására vonatkozó észrevételeiben kifejtett, amelyekben azt állítja, hogy „[a] német hatóságok nem osztják a Bizottság azon véleményét, amely szerint a támogatási program vizsgálata nem volt lehetséges a 2001. január 3-án közölt információk alapján, és következésképpen fenntartják azon véleményüket, amely szerint a támogatási programot a bejelentés idején hatályban volt [1996. évi KKV közösségi kerettség] alapján kell megvizsgálni”.

127 Másodszor hangsúlyozni kell, hogy amint az az ítélkezési gyakorlatból következik, a hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozat vitatásának lehetősége nem járhat azon következménnyel, hogy korlátozza az érdekelt felek eljárási jogait, megakadályozva őket abban, hogy a végleges határozat megsemmisítését kérjék, és a keresetlevelük alátámasztására az ezen határozat elfogadásához vezető eljárás bármely szakaszával összefüggő hibákra hivatkozzanak. Azt ugyanis nem lehet vitatni, hogy a hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozat – ha vannak is saját és önálló joghatásai – előkészítő jelleget mutat a végleges határozathoz képest, amely végérvényesen rögzíti a Bizottság álláspontját, és amelyben az utóbbi megváltoztathatja az eljárást megindító határozatban tett megállapításokat. A Bizottság érvelésének elfogadása egyébként azon következménnyel járna, hogy elébe menne az érdemi vitáknak, és összekeverné a közigazgatási és bírósági eljárások különböző szakaszait, megfosztva a hivatalos vizsgálati eljárás lényeges célját annak értelmétől, amely abban áll, hogy lehetővé teszi az érdekelt feleknek, hogy előterjeszszék az észrevételeiket az akta valamennyi vitatott kérdésére vonatkozóan, és a Bizottságnak, hogy tekintettel ezen észrevételekre meghozza a végső döntést (lásd ebben az értelemben a fenti 105. pontban hivatkozott Regione Siciliana kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 47., 48. és 51. pontját.)

128 A jelen esetben elég azt megállapítani, hogy a megtámadott határozat az eljárást befejező, végleges határozat, amely kötelező és végleges joghatásokat vált ki az érdekelt felekre nézve, az alkalmazható szabályozás meghatározására vonatkozóan is. Ezért a felperesnek a határozat egészével szemben rendelkeznie kell jogorvoslati lehetőségekkel, beleértve azon részét is, amelyben megállapításra kerül, hogy az eredeti bejelentés csak a KKV-mentesítési rendelet hatálybalépését követően vált teljessé (lásd ebben az értelemben a fenti 105. pontban hivatkozott Regione Siciliana kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, 49. pontját).

129 Ami a Bizottság azon érvét illeti, amely szerint a felperesnek nem fűződött semmilyen jogi érdeke ahhoz, hogy keresetet nyújtson be az eredeti bejelentés állítólagos teljességére vonatkozóan azon oknál fogva, hogy nem élt az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkének (6) bekezdésével számára kínált azon lehetőséggel, hogy bevezesse a szóban forgó támogatási programot, miután erről a Bizottságot előzetesen értesítette, meg kell állapítani, hogy ebből csak azt a következtetést kell levonni, hogy a bejelentett terv nem érthette el a létező támogatási program minőségét. Mivel a szóban forgó támogatási program tehát megőrizte az új támogatás minőségét, a Bizottság joggal dönthetett a tárgyban a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról (lásd ebben az értelemben a fenti 56. pontban hivatkozott Regione autonoma della Sardegna kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 49. pontját), amelyet a felperes nem vitat.

130 Az előzőekből következik, hogy nem lehet megalapozottan alátámasztani, hogy a felperes – mivel nem nyújtott be az előírt határidőn belül keresetet a hivatalos vizsgálati eljárást kezdeményező határozattal szemben, és nem alkalmazta az eljárási rendelet 4. cikkének (6) bekezdését – a végleges határozattal szemben benyújtott jelen kereset keretében többé nem hivatkozhat arra, hogy a Bizottság tévesen tekintette úgy, hogy a bejelentés nem volt teljes, és hogy ezért indokolatlanul késlekedett a bejelentés megvizsgálásával.

131 Az eredeti bejelentés teljességére alapított kifogás tehát elfogadható.

– Az ügy érdeméről

- 132 Emlékeztetni kell arra, hogy az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikke – amely meghatározza a bejelentett támogatások vizsgálatára vonatkozó határidőket – alapján a Bizottság kéthónapos határidővel rendelkezik az előzetes vizsgálatot követően annak megállapítására, hogy a bejelentett intézkedés nem valósít meg támogatást, vagy a bejelentett intézkedés nem vet fel kétségeket a közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, vagy még inkább, hogy a bejelentett intézkedés kétségeket vet fel a közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, amely esetben a Bizottság az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás kezdeményezéséről dönt A kéthónapos határidő a teljes bejelentés kézhezvételének időpontjától kezdődik (az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikke (5) bekezdésének második mondata).
- 133 Arra is emlékeztetni kell, hogy azon állandó ítélkezési gyakorlat szerint – amely megállapította az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet hatálybalépését megelőzően alkalmazandó elveket – ahhoz, hogy valamely bejelentés teljes legyen elég, hogy a Bizottság az előzetes vizsgálati szakaszban rendelkezzen minden olyan információval, amely lehetővé teszi számára, hogy anélkül, hogy alapos vizsgálatra lenne szükség, arra következtethessen, hogy az állami intézkedések összeegyeztethetők a Szerződéssel, és hogy megkülönböztethesse őket azoktól, amelyek kétségeket vetnek fel az összeegyeztethetőségüket illetően (a fenti 80. pontban hivatkozott Ausztria kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 54. pontja). Az előzetes szakasz szempontjából tehát elég, ha a bejelentés kezdettől fogva vagy a Bizottság által feltett kérdésekre adott tagállami válaszokat követően tartalmazza az ahhoz szükséges információkat, hogy lehetővé váljék utóbbi számára a támogatásnak a Szerződéssel való összeegyeztethetőségét illető első vélemény kialakítása (a fenti 53. pontban hivatkozott Lorenz-ügyben hozott ítélet 3. pontja; a fenti 80. pontban hivatkozott Ausztria kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 56. pontja és a fenti 56. pontban hivatkozott Regione autonoma della Sardegna kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 40. pontja).
- 134 Ami az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendeletet illeti, a 2. cikk (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy valamely bejelentés akkor teljes, ha „az érintett tagállam megad minden szükséges információt, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára a 4. és 7. cikk szerinti határozat meghozatalát (a továbbiakban: teljes bejelentés)”. Ugyanez a rendelet a 4. cikk (5) bekezdésének harmadik mondatában és

az 5. cikk (3) bekezdésében egy második definíció segítségével („a bejelentés akkor tekinthető teljesnek” vagy [a tagállam] a bejelentést teljesnek tekinti) megállapítja azon időpontot, amelytől úgy kell tekinteni, hogy a Bizottság birtokában van minden szükséges információnak, azaz amikor a Bizottság nem kér további információt vagy az érintett tagállam ilyen értelmű kellően indokolt nyilatkozatát követően. E második definíció lényegi célja tehát azon nap meghatározása, amelytől kezdve állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 4. cikkének (5) bekezdésében előírt határidő kezdődik, amely fontos következményekkel jár nemcsak a tagállamokra, hanem a Bizottságra nézve is.

135 A teljes bejelentésnek az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendeletet 4. cikke (5) bekezdésének harmadik mondatában foglalt, illetve az 5. cikkének (3) bekezdéséből közvetetten következő fogalmát ugyanezen rendelet 4. cikkének (6) bekezdésével összevetve és annak célja függvényében kell értelmezni, amely előírja, hogy amennyiben a Bizottság nem hozott határozatot kéthónapos határidőn belül a fent említett rendelkezések értelmében teljes bejelentésre vonatkozóan, „úgy kell tekinteni, hogy [a Bizottság] a támogatást engedélyezte”, és „[a]z érintett tagállam bevezetheti a kérdéses intézkedéseket, miután erről a Bizottságot előzetesen értesíti”. Az ilyen rendelkezés tehát lehetőséget ad a tagállamoknak annak elkerülésére, hogy a Bizottság mesterségesen meghosszabbítsa az előzetes vizsgálati szakasz időtartamát, ezáltal jogbizonytalanságban hagyva őket a tervezett támogatás sorsát illetően.

136 Ebből következik, hogy az érintett tagállam számára azon tény, hogy az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 5. cikkének (3) bekezdése alapján nem tiltakozik a kiegészítő információk kérésének esetleg halasztó jellegű alkalmazása ellen, amint az a fenti 129. pontban kifejtésre került, nem járhat más negatív hatással, mint amit a szóban forgó rendszer kifejezetten előír, vagyis az ugyanezen rendelet 4. cikkének (6) bekezdésében megállapított azon lehetőség érvényesítésének lehetetlensége, hogy bevezesse a tervezett támogatási programot, és hogy azt létező támogatási programmá alakítsa át.

- 137 Ugyanezen tény tehát semmiképpen nem teszi lehetővé azon következtetést, hogy a bejelentés nem volt teljes, mivel az e tekintetben meghatározó szempont, a fenti 133. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az, hogy a bejelentés tartalmazza az ahhoz szükséges információkat, hogy lehetővé váljék a Bizottság számára a támogatásnak a Szerződéssel való összeegyeztethetőségét illető első vélemény kialakítása.
- 138 E következtetést nem cáfolja azon tény, hogy az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 2. cikkének (2) bekezdése a bejelentés teljességéhez megköveteli, hogy minden szükséges információt megadjanak a Bizottságnak az előzetes vizsgálat végén meghozandó határozathoz vagy a támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó végleges határozat elfogadásához, tehát ne korlátozzák a bejelentésben kért információkat azokra, amelyek szükségesek ahhoz, hogy lehetővé tegyék a Bizottságnak, hogy a vizsgálat előzetes szakaszának vége előtt meghozza a határozatot. Ugyanis, az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 2. cikkének (2) bekezdését azon tény fényében kell értelmezni, hogy a Bizottság köteles megindítani a hivatalos vizsgálati eljárást, ha a bejelentett intézkedés kétségeket vet fel a közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, tehát ismernie kell minden ehhez szükséges ténybeli elemet. Ami minden egyéb olyan információt illet, amely szükségesnek bizonyulhat a támogatás összeegyeztethetőségére vonatkozó végleges határozat elfogadásához, elég azt megállapítani, hogy sem az érintett tagállam, sem a Bizottság nem ismeri előre azon információkat, amelyek szükségesnek bizonyulhatnak a végleges határozat elfogadásához, mivel az ilyen információk szükségessége csak a hivatalos vizsgálati eljárás során merülhet fel, többek között akkor, amikor a Bizottság megismerte az érdekelt harmadik személyek által előterjesztett észrevételeket (lásd ebben az értelemben Jacobs főtanácsnoknak az Ausztria kontra Bizottság ügyben hozott ítéletre vonatkozó, a fenti 89. pont hivatkozott indítványának 90. és 91. pontját).
- 139 Úgy kell tehát tekinteni, hogy – amint az az állami támogatásokra vonatkozó eljárási rendelet 2. cikkének (2) bekezdéséből következik, és a fenti 133. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően – ahhoz, hogy valamely bejelentés teljes legyen, az előzetes vizsgálati szakasz szempontjából elég, hogy a bejelentés tartalmazza az ahhoz szükséges információkat, hogy lehetővé váljék a Bizottság számára a bejelentett intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségét illető első véleményének kialakítása, és az erre vonatkozó kétség esetén a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról való döntés.

- 140 Az előzőek fényében kell megvizsgálni a Bizottság és a Németországi Szövetségi Köztársaság közötti levélváltás tartalmát, és eldönteni, hogy az eredeti bejelentés teljes volt-e, ahogyan azt a felperes állítja.
- 141 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2000. december 29-i eredeti bejelentést követően a Bizottság két ízben kért kiegészítő információkat a Németországi Szövetségi Köztársaságtól, vagyis 2001. február 5-én és szeptember 5-én. A Németországi Szövetségi Köztársaság 2001. március 12-én, illetve október 9-én válaszolt ezekre a levelekre.
- 142 Ami a 2001. február 5-i levélben közölt, első információkérést illeti, a Bizottság arra szorítkozott, hogy megkérdezze a Németországi Szövetségi Köztársaságot, „hogy a »soft aid«-del támogatott tevékenységek összeegyeztethetők-e a [KKV-mentesítési rendelettel], vagyis hogy a támogatásnak az érintett bejelentésben előírt mennyiségét le [lehet-e] csökkenteni a mentesítési rendeletben előírt mennyiségre [...]”, és megállapította, hogy „[a]bban az esetben, ha ez nem lehetséges, pontos indoklás szükséges (gazdaságpolitikai értelemben vett szükségesség és összeegyeztethetőség)”.
- 143 Amint a felperes azt jogosan hangsúlyozza, a Bizottság a 2001. február 5-i levélben egyrészt véleményt kért a Németországi Szövetségi Köztársaságtól a tanácsadási szolgáltatásoknak a KKV-mentesítési rendelettel való összeegyeztethetőségét illetően, másrészt pedig hogy hajlandó-e csökkenteni a szóban forgó támogatások mennyiségét azért, hogy összeegyeztethetővé tegye azokat az említett rendelettel. Az ilyen kérés nem tekinthető úgy, mint ami a bejelentett támogatási program összeegyeztethetőségének értékeléséhez szükséges ténybeli információk beszerzésére irányul, hanem inkább a véleménykérésen kívül a Németországi Szövetségi Köztársaságnak tett javaslatnak, hogy tegye meg az ahhoz szükséges módosításokat, hogy a szóban forgó támogatási programot összeegyeztethetővé tegye a három nappal korábban hatályba lépett KKV-mentesítési rendelet rendelkezéseivel.

144 Ami a Bizottságnak a Németországi Szövetségi Köztársasághoz a 2001. szeptember 5-i levéllel intézett második információkérését illeti, az annak megállapítására irányult – amint a Bizottság maga fejtette ki az Elsőfokú Bíróság által feltett kérdésre írásban válaszolva -, hogy a KKV-mentesítési rendelet hatálybalépésére figyelemmel, a Németországi Szövetségi Köztársaság fenntartja-e a bejelentést minden eredetileg bejelentett alprogrammal kapcsolatban. Ez a fajta információ, amelyet egyébként már a 2001. augusztus 2-i közlése keretében megadott a Németországi Szövetségi Köztársaság, egyáltalán nem vonatkozott a bejelentett támogatási program összeegyeztethetőségének vizsgálatához szükséges ténybeli elemekre.

145 Az előzőekre tekintettel arra kell következtetni, hogy sem a 2001. február 5-i, sem a szeptember 5-i kérést nem lehet az eredeti bejelentés kiegészítéséhez szükséges, és a Bizottságnak a Németországi Szövetségi Köztársaság által bejelentett támogatási program összeegyeztethetőségének megvizsgálását lehetővé tévő ténybeli információk iránti kérésnek minősíteni. Ugyanis, a Bizottság által megfogalmazott két kérés tartalma is arra utal, hogy már volt kialakult véleménye a szóban forgó támogatási programnak a közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően, annak okán, hogy a KKV-mentesítési rendeletnek nem felelt meg.

146 E következtetést nem tudja megcáfolni a Németországi Szövetségi Köztársaság által a Bizottság 2001. február 5-i, és szeptember 5-i levelére adott válaszok tartalma.

147 Így, a Németországi Szövetségi Köztársaság a Bizottság 2001. február 5-i levelére adott 2001. március 12-i válaszában az ahhoz csatolt közlemény I. pontjában egyértelműen kifejtette az azon kérdést illető álláspontját, hogy „a »soft aid« címén adott támogatási tételeket meg kell-e feleltetni-e a mentesítési rendelet rendelkezéseinek.

zéseinek.” E kérdésre vonatkozóan a Németországi Szövetségi Köztársaság a következő megfontolásokat említi:

„[...] a támogatási program bejelentésének időpontjában a [KKV-] mentesítési rendelet nem volt még hatályban. Következésképpen a német hatóságok nem támaszkodhattak a [KKV-] mentesítési rendelet feltételeire a [...] bejelentés időpontjában. Valamely állami támogatás vizsgálatának szempontjából a bejelentés időpontjában fennálló jogi helyzet a releváns. [...] A német hatóságok tehát úgy vélik, hogy a jelen támogatási programot még mindig az [1996. évi KKV] közösségi keretszabály feltételei alapján kell értékelni.”

148 A Németországi Szövetségi Köztársaság ugyanezen közlemény II. pontjában kijelentette, hogy a bejelentett támogatási program szerinte a KKV-mentesítési rendelet feltételei alapján is mindenképpen engedélyezhető lenne. Ugyanis, még ha e program kétségtől nem felelt is meg minden tekintetben az említett rendeletnek, a Bizottság mégis megvizsgálhatta közvetlenül az EK-Szerződés szempontjából, a széles mérlegelési jogköre alkalmazásával.

149 A Németországi Szövetségi Köztársaság az eredeti bejelentés fenntartására vonatkozó ezen állásfoglalással összefüggésben szolgáltat pontosítással az „intenzív tanácsadási szolgáltatás/coaching” alprogramra vonatkozóan a támogatási intenzitást illetően. A 2001. március 12-i válaszához csatolt közleményben ugyanis megállapította:

„A jelenleg közölt iránymutatás kiegészítése érdekében a KKV [...] mentesítési rendelet rendelkezésének megfelelő 50%-os általános támogatási felső határ az irányadó az abszolút felső határon túl. A kisvállalkozásokra (az EU meghatározása alapján) vonatkozóan 65%-os támogatási intenzitás az irányadó ugyanazon abszolút támogatási felső határon belül.”

- 150 Az előzőekre tekintettel meg kell állapítani egyrészt, hogy a Bizottság 2001. február 5-i levelében szereplő egyetlen konkrét kérdés kizárólag egy szempontra, vagyis a bejelentett támogatási programot alkotó hat alprogram közül csak egynek, azaz az „intenzív tanácsadási szolgáltatás/coaching”-ra vonatkozó alprogramnak a támogatási intenzitására vonatkozik. Másrészt, a Németországi Szövetségi Köztársaság által e kérdést illetően szolgáltatott pontosítás – amely kétségkívül új elemet tartalmaz – nem minősíthető a támogatás összeegyeztethetőségének értékeléséhez szükséges információnak, mivel a Bizottság a bejelentésből arra következtethetett, hogy a kizárólag abszolút értékben előírt felső határ mindenképpen 50%-nál nagyobb támogatási intenzitásra vezetne.
- 151 Ugyanis, amint azt a felperes az Elsőfokú Bíróság kérdéseire adott válaszában hangsúlyozta, és amint az egyszerű számolással kikövetkeztethető az abszolút értékben meghatározott felső határ azt vonta maga után, hogy az érintett vállalkozás a legjobb esetben 72,73% és 83,3%-os szintű támogatásban részesülhetett, ha új vállalkozás volt. A százalékos felső határ bevezetésével a Németországi Szövetségi Köztársaság a támogatás mértékét 50%-ra emelte, az új vállalkozásokat illetően pedig 65%-ra, fenntartva tehát utóbbiakat illetően a KKV-mentesítési rendelet által előírt 50%-osat meghaladó maximális támogatási intenzitást. E tekintetben hozzá kell fűzni, hogy szintén 50%-ot meghaladó támogatási mértéket irányoztak elő a „vásárokon és kiállításokon való részvétel” alprogramra (60% mértékű a sajátos nehézségekkel küszködő térségekben elhelyezkedő kisvállalkozásokat illetően), az „együttműködés” alprogramra (általánosan alkalmazandó 65%, amely bizonyos külön tervekre vonatkozóan 80%-ig terjedhet) és a „formatervezés-támogatás” alprogramra vonatkozóan (70%-os a sajátos nehézségekkel küszködő térségekben elhelyezkedő kisvállalkozásokat illetően).
- 152 Ebből következik, hogy az „intenzív tanácsadási szolgáltatás/coaching” alprogramra vonatkozóan a tervezett támogatások abszolút értékű felső határa mellett a százalékos felső határ bevezetésének a szóban forgó támogatási program összeegyeztethetősége értékelésére gyakorolt hatása másodlagos jelleggel bír, mivel a Bizottság a program egészének a közös piaccal való összeegyeztethetlenségét illető kétségei a KKV-mentesítési rendeletben megállapított 50%-os támogatási intenzitás túllépésén alapulnak. Mindenesetre, a Bizottság 2001. február 5-i levelében

megfogalmazott kérdésre adott válasz, a korlátozott jelentősége miatt egyáltalán nem volt szükséges a Bizottság számára a bejelentett támogatási terv egészének a közös piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozó első véleménye kialakításához.

- 153 Ami a Bizottság 2001. szeptember 5-i levelére adott 2001. október 9-i választ illeti, a Németországi Szövetségi Köztársaság azon a tényen kívül, hogy kiegészítő információkkal szolgált, amelyeket 2001. június 14-én a Bizottság és a német hatóságok közötti találkozó követett, annak megisméltésére szorítkozott, hogy fenntartja az eredeti bejelentését, többek között azon tény miatt, hogy a bejelentett program megfelelt az 1996. évi KKV közösségi keretszabálynak, és hogy ezen említett, bejelentése időpontjában hatályos keretszabályhoz viszonyítva kell értékelni. Ugyanebben a levélben a Németországi Szövetségi Köztársaság továbbá emlékeztetett arra, hogy a 2001. augusztus 2-i közleményének megfelelően a szóban forgó támogatási programot időközben a KKV-mentesítési rendelet 9. cikkének (1) bekezdése alapján a bejelentett támogatási program engedélyezésének időpontjáig működtették.
- 154 Azon tény is, hogy amint az a fent említett 2001. augusztus 2-i közleményből kiderül, a Németországi Szövetségi Köztársaság bevezette a szóban forgó támogatási programot a KKV-mentesítési rendeletnek való megfelelése határain belül, érvényességi időként 2008. december 31-et vagy a bejelentett program engedélyezésének időpontját meghatározva, azt erősíti meg, hogy soha nem módosította az eredeti bejelentését a KKV-mentesítési rendeletnek való megfeleltetés érdekében. A Németországi Szövetségi Köztársaság ugyanis élt az említett rendelet által kínált azon lehetőséggel, hogy bevezesse a támogatási programot bejelentés és a Bizottsággal való közlés nélkül, ugyanezen rendelet 9. cikke (1) bekezdésének megfelelően, fenntartva az eredeti bejelentését, pontosan azon tény okán, hogy a bejelentés az említett rendelet hatálybalépése előtt történt.
- 155 Végül nem lehet elfogadni, hogy az eredeti bejelentést nem lehet teljesnek tekinteni azon tény miatt, hogy nem felel meg minden, az eredeti bejelentést követően hatályba lépett szabályozás, vagyis a KKV-mentesítési rendeletben megkövetelt

feltételnek, különösen a támogatás intenzitására vonatkozóan. Ugyanis a felperes nemcsak vitatta az említett rendelet alkalmazhatóságát pontosan amiatt, hogy az az eredeti bejelentésnek a Bizottság általi kézhezvétele időpontját követően lépett hatályba, hanem kifejezetten ki is jelentette az eredeti bejelentés fenntartását, miközben élt az említett rendelettel biztosított, a támogatási programja előzetes bejelentés nélküli bevezetésére vonatkozó lehetőséggel.

156 Az előzőekből következik, hogy az eredeti bejelentés teljes volt, amennyiben tartalmazott minden ahhoz szükséges tényezőt, hogy lehetővé váljék a Bizottság számára a közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékelése az eredeti bejelentés kézhezvételének időpontjában hatályos szabályozásban meghatározott szempontok alapján.

157 Következésképpen a felperes második jogalapjának helyt kell adni.

158 Az előzőekre tekintettel tehát, és anélkül, hogy szükséges lenne a felperes által felhozott többi jogalap vizsgálata, a keresetnek helyt kell adni, és a megtámadott határozat 2. cikkének második bekezdését, valamint 3. és 4. cikkét meg kell semmisíteni.

A költségekről

159 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Bizottságot, mivel pervesztes lett, a felperes kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (kibővített ötödik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **A Németország által tervezett támogatási programra – „Program kis- és középvállalkozásoknak – A szászországi vállalkozói teljesítőképesség javítása” – 1. (coaching), 4. (vásárokon és kiállításokon való részvétel), 5. (együttműködés) és 7. (formatervezés-támogatás) alprogramok – vonatkozó 2002. szeptember 24-i 2003/226/EK bizottsági határozat 2. cikkének második bekezdését, valamint 3. és 4. cikkét megsemmisíti.**

- 2) **Az Európai Közösségek Bizottságát kötelezi a költségek viselésére.**

Vilaras

Martins Ribeiro

Dehousse

Šváby

Jürimäe

Kihirdetve Luxembourgban, a 2007. május 3-i nyilvános ülésen.

E. Coulon

M. Vilaras

hivatalvezető

elnök

Tartalomjegyzék

Jogi háttér	II - 1266
A jogvita alapját képező tényállás	II - 1273
1. Közigazgatási eljárás	II - 1273
2. A megtámadott határozat	II - 1276
Az eljárás és a felek kérelmei	II - 1278
A jogkérdésről	II - 1279
1. A megtámadott határozat abból eredő alaki jogellenességére vonatkozó jogalapról, hogy a Bizottság nem alkalmazta a gyorsított engedélyezési eljárást	II - 1280
A felek érvei	II - 1280
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 1283
2. A megtámadott határozat azon tényből eredő anyagi jogellenességére vonatkozó jogalap, hogy a KKV-mentesítési rendelet nem volt alkalmazható	II - 1290
A felek érvei	II - 1290
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 1298
A KKV-mentesítési rendeletnek a hatálybalépése időpontjában folyamatban levő bejelentésekre való alkalmazhatóságáról	II - 1298
Az eredeti bejelentés teljességére alapított kifogásról	II - 1309
– A kifogás elfogadhatóságáról	II - 1309
– Az ügy érdeméről	II - 1312
A költségekről	II - 1320